

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ
EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM-ÖĞRETİM
BEKLENTİLERİ VE SORUNLARI (ATATÜRK VE ERCİYES
ÜNİVERSİTELERİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Şuayip Özdemir

HAZIRLAYAN
Rahime KAVAK

ELAZIĞ - 2012

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FELSEFE VE DİN BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ EĞİTİMİ BÖLÜMÜ
ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİM-ÖĞRETİM SORUNLARI VE BEKLENTİLERİ
(ATATÜRK VE ERCİYES ÜNİVERSİTELERİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR

HAZIRLAYAN
Rahime KAVAK

Jürimiz, tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda bu yüksek lisans / doktora tezini oy birliği / oy çokluğu ile başarılı saymıştır.

Jüri Üyeleri:

1. **Prof. Dr. Şuayip ÖZDEMİR**
2. **Prof. Dr. Adem Tutar**
3. **Doç. Dr. İsmail ERDOĞAN**
4. **Yrd. Doç. Dr. Ramazan IŞIK**
5. **Yrd. Doç. Dr. Musa ERKAYA**

F. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun tarih ve sayılı kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Erdal AÇIKSES
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

ÖZET**Yüksek Lisans Tezi****İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Eğitim-Öğretim Beklentileri ve Sorunları (Atatürk ve Erciyes Üniversiteleri Örneği)****Rahime KAVAK****Fırat Üniversitesi****Sosyal Bilimler Enstitüsü****Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı****Din Eğitimi Bilim Dalı****Elazığ – 2012; Sayfa: XVI + 93**

1998 yılında İlahiyat Fakültelerinin alt bölümleri yeniden yapılandırılmıştır. Yeni program 1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmıştır. Yeni programda, İlahiyat Lisans Programı ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programı bulunmaktaydı. 2006-2007 eğitim-öğretim yılında yapılan bir düzenlemeyle de İlahiyat Fakültelerinde yer alan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programı, Eğitim Fakültelerine aktarılmıştır. 2010 yılında ise Eğitim Fakültelerindeki Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'ne dönüştürülmüştür.

Bu tez Atatürk Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrencilerinden seçilen bir örneklem üzerinde yapılan bir alan araştırmasıdır. Bu çalışmada ağırlıklı olarak, uygulanan programdan kaynaklanan öğrenci sorunları ve beklentileri ele alınmıştır. Ayrıca verilerden elde edilen sonuçlar da değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Bu çalışmanın amacı yeni düzenlemelere veya program geliştirme çalışmalarına veriler sağlamak ve bu konuyla ilgili olarak önerilerde bulunmaktır.

Anahtar Kelimeler: Beklenti, sorun, öğrenci, eğitim, öğretim, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü.

ABSTRACT

Master Thesis

**Educational Problems and Expectations Of Students of Primary Education of
Religion Culture and Moral Knowledge (Example of Atatürk and Erciyes
Universities)**

Rahime KAVAK

The University Of Fırat

The Institute Of Social Science

The Department Of Philosophy and

Religious Studies

Elazığ – 2012; Page: XVI + 93

The faculties of divinity in our country were reconstructed based on subdivisions in 1998. New Programs formed within this approach, have been applied since 1998-1999 years of instruction. One of these is The Program of Teaching of the Religious Culture and the Moral Knowledge for the Primary Education and the other is The Undergraduate Program of the Divinity. In 2006-2007, an amendment to Education of Religion Culture and Moral Knowledge, transferred to Faculties of Education. In 2010, Education of Religion Culture and Moral Knowledge converted Primary Education of Religion Culture and Moral Knowledge.

This thesis is a field-research, performed on a selected sample from the students of Primary Education of Religion Culture and Moral Knowledge of Atatürk University and Erciyes University. In this study we have largely dealt with the problems and expectations of the students, originated from the program and also we have evaluated and interpreted the given data within the results. The aim of this study is to provide with data to the new arrangements or to the curriculum-processing studies to be done as related to the subject-matter and in this respect to give out certain suggestions.

Key Words: Expectation, problem, student, education, teaching, Primary Education of Religion Culture and Moral Knowledge

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT.....	III
İÇİNDEKİLER.....	IV
TABLolar LİSTESİ	X
KISALTMALAR	XIV
ÖN SÖZ	XV
1.GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi ve Konusu.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Kavram ve Tanımlar	3
1.3.1. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü	3
1.3.2. Konu Alanı Bilgisi.....	4
1.3.3. Genel Kültür Bilgisi	4
1.3.4. Meslekî Beceri ve Yeterlikler/Pedagojik Formasyon.....	4
1.3.5. Beklenti.....	4
1.3.6. İlköğretim	4
1.3.7. Oryantasyon.....	5
1.4. Sayıtlılar	5
1.5. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	5
1.6. Sınırlılıklar	5
1.7. Araştırmanın Yöntemi.....	6
1.8. Anket Sorularının Hazırlanması ve Uygulanması.....	6
1.8.1. Soruların Hazırlanması	6
1.8.2. Anketin Uygulanması İçin İzin Alınması ve Uygulanması.....	6
1.8.3. Verilerin Toplanması.....	6
1.8.4. Verilerin Değerlendirilmesinde Kullanılan Program ve Analiz	7

BİRİNCİ BÖLÜM

1.CUMHURİYET DÖNEMİ DİN DERSİ ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMENİN TARİHÇESİ.....	8
1.1. 1924-1949 Yılları Arasında İlköğretim I.Kademede Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme.....	8

1.2. 1924-1949 Yılları Arasında İlköğretim İkinci Kademe Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme: İstanbul Darülfünun İlahiyat Fakültesi.....	9
1.3. 1949-1982 Yılları Arasında İlköğretim I. Kademede Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme.....	9
1.4. 1949-1982 Yılları Arasında İlköğretim II. Kademede Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme.....	11
1.4.1. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi	11
1.4.2. Yüksek İslam Enstitüleri	13
1.4.3. İslami İlimler Fakültesi.....	14
1.5. 1982-1997 Yılları Arasında İlköğretim I. Kademede Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme.....	16
1.6. 1982-1997 Yılları Arasında İlköğretim II. Kademeye Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme.....	16
1.7. 1998-2004 Yılları Arasında İlköğretime Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme.....	18
1.8. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programlarının Eğitim Fakültelerine Alınması	22

İKİNCİ BÖLÜM

2.BULGULAR VE YORUM.....	25
2.1. Kişisel Bilgiler	25
2.1.1. Cinsiyet.....	25
2.1.2. Sınıf	26
2.1.3. Katılımcıların Babalarının Öğrenim Durumu	26
2.1.4. Katılımcıların Annelerinin Öğrenim Durumu	27
2.1.5. Katılımcıların İkamet Ettikleri Yer	28
2.1.6. Katılımcıların Okudukları Bölümden Memnuniyeti ve Bölümü Kendi İstekleri İle Seçip Seçmedikleri.....	29
2.1.6.1. Katılımcıların Okudukları Bölümden Memnuniyeti.....	29
2.1.6.2. Katılımcıların Bölümü Kendi İstekleri İle Seçip Seçmediklerine Yönelik Görüşleri	30
3. İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETİM ELEMANLARI İLE İLGİLİ SORUNLARI-BEKLENTİLERİ.....	31

3.1. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Öğrenciyi Birey Olarak Ele Alıp Önem Verip Vermediklerine Yönelik Beklentileri.....	31
3.2. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Öğrenciye Yönelik Davranışlarında Adil Olmalarına Yönelik Beklentileri	32
3.3. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerine Hazırlanarak Girmelerine Dair Beklentileri.....	33
3.4. Katılımcıların Öğretim Elemanlarından Derslerden Sonra ve Programlarında Belirtilen Ofis Saatlerinde Rahatça Ulaşılabilir Olmalarına Dair Beklentileri	34
3.5. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerine Düzenli Olarak Zamanında Girmeleri ve Bitirmelerine Dair Beklentileri	35
3.6. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Kendi Konu Alanlarına Hâkim Olmalarına Yönelik Beklentileri	36
3.7. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Alandaki Yenilikleri Öğrencilerle Paylaşmalarına Yönelik Beklentileri.....	37
3.8. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerde Farklı Öğretim Yöntem ve Teknikleri Kullanmalarına Yönelik Beklentileri	38
3.9. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerde Farklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri Kullanmalarına Yönelik Beklentileri.....	39
3.10. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerde Araştırmaya ve İşbirliğine Teşvik Edecek Etkinliklere Yer Vermelerine Yönelik Beklentileri	40
3.11. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Öğrencileri İle Sağlıklı İletişim Kurmalarına Yönelik Beklentileri.....	41
4. ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİNDEN BEKLENTİLERİ	42
4.1. Katılımcıların Akademik Danışman Öğrencilerin Yapmaları Gereken İşlemler Konusunda Gerekli Açıklamaları Yapmalarına Yönelik Beklentileri	42
4.2. Katılımcıların Akademik Danışmanın Yeni Öğrencilere Yönelik Kapsamlı Tanıtım (Üniversite, bölüm, öğretim elemanları, olanaklar, etkinlik vs.) Yapmalarına Yönelik Beklentileri	43
4.3. Katılımcıların Akademik Danışmanın Öğrencilere Meslekleri ve Bölümleri İle İlgili Rehberlik, Bilgilendirme ve Danışmanlık Yapmalarına Yönelik Beklentileri ..	44
4.4. Katılımcıların Akademik Danışmanın Mezuniyet Sonrası İş Seçenekleri Konusunda Kapsamlı Tanıtım Yapmalarına Yönelik Beklentileri	45

5. ÖĞRENCİLERİN BÖLÜMDEN BEKLENTİLERİ	46
5.1. Katılımcıların Bölümde Öğrencilerin İlgi ve Gereksinimlerini Karşılacak Sayı ve Çeşitlilikte Seçmeli Dersler Olmasına Yönelik Beklentileri.....	46
5.2. Katılımcıların Bölümde Mesleki Alan İle İlgili Yeterlilikleri Kazandırıcı Dersler Olmasına Yönelik Beklentileri.....	47
5.3. Katılımcıların Bölümde Öğretmenlik Meslek Bilgisi İle İlgili Yeterlilikleri Kazandırıcı Dersler Olmasına Yönelik Beklentileri	48
5.4. Katılımcıların Bölümde Genel Kültür İle İlgili Yeterlilikleri Kazandırıcı Dersler Olmasına Yönelik Beklentileri.....	49
5.5. Katılımcıların Bölümde Yeterli Düzeyde Sosyal Faaliyet Yapılmasına Yönelik Beklentileri.....	50
6. İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ EĞİTİMİ BÖLÜMÜNDEKİ DERSLER HAKKINDA NE DÜŞÜNDÜKLERİ	51
6.1. Katılımcıların Bölümde Mesleki Alan Bilgisi Derslerinin Yeterli Düzeyde Verilip Verilmediğine Yönelik Görüşleri	51
6.2. Katılımcıların Bölümde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Yeterli Düzeyde Verilip Verilmediğine Yönelik Görüşleri	52
6.3. Katılımcıların Bölümde Genel Kültür Derslerinin Yeterli Düzeyde Verilip Verilmediğine Yönelik Görüşleri.....	53
6.4. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Programında Açılan Seçmeli Derslerin Nitelikli ve İçeriği Dolgun Dersler Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri.....	54
6.5. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Programında Açılan Seçmeli Derslerin Sayısının Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri.....	55
6.6. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Programında Açılan Seçmeli Derslerin Öğrencilerin İhtiyaç Duydukları Konuları İçerip İçermediğine Yönelik Görüşleri	56
6.7. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Mesleki Alan Derslerinin Kuramsal (Teorik) Açından Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri.....	57

6.8. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Mesleki Alan Derslerinde Yeterli Düzeyde Uygulama Yapılıp Yapılmadığına Yönelik Görüşleri.....	58
6.9. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Kuramsal (Teorik) Açından Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri.....	59
6.10. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Kuramsal (Teorik) Açından Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri.....	60
6.11. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Mesleki Alan Derslerinde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Yeterli Düzeyde Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşleri.....	61
6.12. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Yeterli Düzeyde Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşleri	62
6.13. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Genel Kültür Derslerinde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Yeterli Düzeyde Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşleri.....	63
6.14. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Mesleki Alan Derslerinde Farklı Ölçme- Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşleri.....	64
6.15. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Farklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşleri.....	65
6.16. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Genel Kültür Derslerinde Farklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşleri.....	66
7. KATILIMCILARIN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK GELİŞİMİ İÇİN, ÜNİVERSİTELERİNİN SAĞLADIĞI İMKÂNLARIN YETERLİLİK DÜZEYİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ	68
7.1. Katılımcıların Bölümdeki Dersliklerin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri.....	68

7.2. Katılımcıların Dersliklerdeki Teknolojik Araç-Gereçlerin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri	69
7.3. Katılımcıların Bölümdeki Bilgisayarların Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri.....	70
7.4. Katılımcıların Bölümdeki İnternet Bağlantısının Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri.....	71
7.5. Katılımcıların Bölümdeki Kütüphanenin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri.....	72
8. KATILIMCILARIN İYİ BİR İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETMENİ OLARAK YETİŞTİRİLMESİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR	73
9. KATILIMCILARIN BÖLÜMDE KARŞILAŞTIKLARI EĞİTİM-ÖĞRETİM SORUNLARINA YÖNELİK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	74
SONUÇ	75
KAYNAKÇA.....	81
EKLER	85
EK-1	86
ÖZGEÇMİŞ	93

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo1. Katılımcıların Cinsiyet Durumlarına Göre Dağılımı	25
Tablo 2. Katılımcıların Okudukları Sınıflara Göre Dağılımı	26
Tablo 3. Katılımcıların Babalarının Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	26
Tablo 4. Katılımcıların Annelerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	27
Tablo 5. Katılımcıların İkamet Ettikleri Yere Göre Dağılımı	28
Tablo 6. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Okumaktan Memnun Olup Olmadıklarına İlişkin Görüşlerine Göre Dağılım	29
Tablo 7. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliğini kendi isteklerine Göre Seçip Seçmediklerine Göre Dağılımı	30
Tablo 8. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Öğrenciyi Birey Olarak Ele Alıp Önem Verip Vermediklerine Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı	31
Tablo 9. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Öğrenciye Yönelik Davranışlarında Adil Olmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı	32
Tablo 10. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerine Ha Girmelerine Dair Beklentilerine Göre Dağılımı	33
Tablo 11. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerden Sonra ve Programlarında Belirtilen Ofis Saatlerinde Rahatça Ulaşılabilir Olmalarına Dair Beklentilerine Göre Dağılımı	34
Tablo 12. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerine Düzenli Olarak Zamanında Girmeleri ve Bitirmelerine Dair Beklentilerine Göre Dağılımı	35
Tablo 13. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Kendi Konu Alanlarına Hâkim Olmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı	36
Tablo 14. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Alandaki Yenilikleri Öğrencilerle Paylaşmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı.....	37
Tablo 15. Katılımcıların Öğretim Elemanları Derslerde Farklı Öğretim Yöntem ve Teknikleri Kullanmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı.....	38
Tablo 16. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerde Farklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri Kullanmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı	39

Tablo 17. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerde Araştırmaya ve İşbirliğine Teşvik Edecek Etkinliklere Yer Vermelerine Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı.....	40
Tablo 18. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Öğrencileri İle Sağlıklı İletişim Kurmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı	41
Tablo 19. Katılımcıların Akademik Danışman Öğrencilerin Yapmaları Gereken İşlemler Konusunda Gerekli Açıklamaları Yapmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı	42
Tablo 20. Katılımcıların Akademik Danışmanın Yeni Öğrencilere Yönelik Kapsamlı Tanıtım (Üniversite, bölüm, öğretim elemanları, olanaklar, etkinlik vs.) Yapmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı	43
Tablo 21. Katılımcıların Akademik Danışmanın Öğrencilere Meslekleri ve Bölümleri İle İlgili Rehberlik, Bilgilendirme ve Danışmanlık Yapmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı	44
Tablo 22. Katılımcıların Akademik Danışmanın Mezuniyet Sonrası İş Seçenekleri Konusunda Kapsamlı Tanıtım Yapmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı.....	45
Tablo 23. Katılımcıların Bölümde Öğrencilerin İlgi ve Gereksinimlerini Karşılacak Sayı ve Çeşitlilikte Seçmeli Dersler Olmasına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı.....	46
Tablo 24. Katılımcıların Bölümde Mesleki Alan İle İlgili Yeterlilikleri Kazandırıcı Dersler Olmasına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı	47
Tablo 25. Katılımcıların Bölümde Öğretmenlik Meslek Bilgisi İle İlgili Yeterlilikleri Kazandırıcı Dersler Olmasına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı	48
Tablo 26. Katılımcıların Bölümde Genel Kültür İle İlgili Yeterlilikleri Kazandırıcı Dersler Olmasına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı	49
Tablo 27. Katılımcıların Bölümde Yeterli Düzeyde Sosyal Faaliyet Yapılmasına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı	50
Tablo 28. Katılımcıların Bölümde Mesleki Alan Bilgisi Derslerinin Yeterli Düzeyde Verilip Verilmediğine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı	51
Tablo 29. Katılımcıların Bölümde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Yeterli Düzeyde Verilip Verilmediğine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı	52

Tablo 30. Katılımcıların Bölümde Genel Kültür Derslerinin Yeterli Düzeyde Verilip Verilmediğine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı.....	53
Tablo 31. Katılımcıların İDKABÖ Programında Açılan Seçmeli Derslerin Nitelikli ve İçeriği Dolgun Dersler Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı	54
Tablo 32. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Programında Açılan Seçmeli Derslerin Sayısının Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı	55
Tablo 33. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Programında Açılan Seçmeli Derslerin Öğrencilerin İhtiyaç Duydukları Konuları İçerip İçermediğine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı	56
Tablo 34. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Mesleki Alan Derslerinin Kuramsal (Teorik) Açından Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı	57
Tablo 35. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Mesleki Alan Derslerinde Yeterli Düzeyde Uygulama Yapılıp Yapılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı	58
Tablo 36. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Kuramsal (Teorik) Açından Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı	59
Tablo 37. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Yeterli Düzeyde Uygulama Yapılıp Yapılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı	60
Tablo 38. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Mesleki Alan Derslerinde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Yeterli Düzeyde Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı .	61
Tablo 39. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Yeterli Düzeyde Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı	62
Tablo 40. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Genel Kültür Derslerinde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Yeterli Düzeyde Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı .	63

Tablo 41. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Mesleki Alan Derslerinde Farklı Ölçme- Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı.....	64
Tablo 42. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Farklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı.....	65
Tablo 43. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Genel Kültür Derslerinde Farklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı.....	66
Tablo 44. Katılımcıların Bölümdeki Dersliklerin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı.....	68
Tablo 45. Katılımcıların Dersliklerdeki Araç-Gereçlerin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı.....	69
Tablo 46. Katılımcıların Bölümdeki Bilgisayarların Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı.....	70
Tablo 47. Katılımcıların Bölümdeki İnternet Bağlantısının Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı.....	71
Tablo 48. Katılımcıların Bölümdeki Kütüphanenin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı.....	72

KISALTMALAR

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.m.	: Adı geçen makale
A.Ü.	: Atatürk Üniversitesi
AÜSBE	: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
Çev.	: Çeviren
DİA	: Diyanet İslam Ansiklopedisi
DKAB	: Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
DEÜİFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
E.Ü.	: Erciyes Üniversitesi
EÜSBE	: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
F.Ü.	: Fırat Üniversitesi
İDKAB	: İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
İHL	: İmam-Hatip Lisesi
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
M. Ü.	: Marmara Üniversitesi
S.	: Sayı
s.	: Sayfa
UÜSBE	: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
YÖK	: Yüksek Öğretim Kurumu

ÖN SÖZ

Bir ülkenin kalkınması hedefleniyorsa bireylerin eğitimine önem verilmelidir. Eğitim, insanı inşa eden uzun bir süreçtir. Eğitim ancak planlı programlı bir şekilde yürütüldüğü takdirde kendinden beklenen sonuçları verecektir. Bu noktada devreye örgün eğitim kurumları girmektedir. Örgün eğitim kurumlarının görevi; belirlenen uzak, genel ve özel hedefler doğrultusunda bireyleri yetiştirmektir. Bu örgün eğitim kurumlarından biri de üniversitelerdir. Bireyleri çeşitli meslekler için hazırlayan yüksek öğretim kurumlarının önemi asla göz ardı edilmemelidir. Yüksek öğretim kurumlarının kalite standartları arttıkça buralarda yetişen bireyler de daha nitelikli elemanlar olarak ülkenin kalkınmasına katkı sağlayacaklardır.

Öğrencilerin yüksek öğrenim hayatları boyunca karşılaştıkları problemlerin çözülmesi ve eğitim-öğretim beklentilerinin karşılanması, onların kendilerini iyi yetiştirmiş başarılı bir eğitimci olarak mezun olmalarına ve sağlıklı bir şekilde topluma uyum sağlamalarına yol açacaktır.

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'nde okuyan öğrencilerin eğitim-öğretimle ilgili beklenti ve sorunlarını ölçmeyi amaçlayan bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır:

Araştırmanın birinci bölümünde araştırma kapsamında ele alınan problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın hipotezleri, evren ve örnekleme, sayıtlıları ve yöntemi ortaya konulmuştur.

İkinci bölümde Cumhuriyet Dönemi'nde din dersi öğretmenini yetiştirmenin tarihçesine yer verilmiştir.

Araştırmanın üçüncü bölümü, araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen bulgulara ve bu bulguların değerlendirilmesine ayrılmıştır. Bu bağlamda araştırmaya katılan öğrencilere ilişkin kişisel verilerden bahsedilip öğrencilerin; öğretim elemanlarından, akademik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinden ve bölümden beklentileriyle birlikte yüksek öğrenim hayatları boyunca karşılaştıkları eğitim-öğretime dair sorunlarına ilişkin veriler incelenip değerlendirilmiştir.

Son bölüm olan dördüncü bölümde ise yapılan araştırmanın sonuçlarına ve bu sonuçlar ışığında çeşitli kişi ve kurumlara yöneltilen önerilere yer verilmiştir.

Araştırmamın hazırlık safhasından başlayarak sonuçlanmasına kadar her konuda benden yardımlarını esirgemeyen değerli hocam Prof. Dr. Şuayip Özdemir'e teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisansım boyunca burs vererek bütün çalışmalarında beni destekleyip hayallerimin gerçekleşmesine yardımcı olan **TÜBİTAK** yetkililerine teşekkürü bir borç bilirim.

Rahime KAVAK

Elazığ- 2012

1.GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Problemi ve Konusu

İlköğretim lise ve dengi okullarda öğretmen yetiştirme modeline uygun olarak 1998 yılında, İlahiyat Fakültelerinde yeniden yapılandırma çalışmaları yapılmıştır ve ilk kez İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni yetiştirme, ayrı bir program olarak ele alınmıştır.¹ 2006-2007 eğitim-öğretim yılında yapılan bir düzenlemeyle de İlahiyat Fakültelerinde yer alan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programı, Eğitim Fakültelerine aktarılmıştır.² Bu süreçte diğer öğretmenlik programlarının güncellenmesine paralel olarak bu program da güncellenmiştir. 2010 yılında ise Eğitim Fakültelerindeki Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'ne dönüştürülmüştür. Bu yeni süreç Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi öğretmeni yetiştirmekte önemli bir aşama olmuştur. Bununla birlikte bu kurumun daha verimli hale getirilmesi için çalışmalar hala devam etmektedir. Bu çalışmalarda objektif değerlendirmeler yapabilmek ve öneriler sunmak amacıyla öğrencilerin eğitim-öğretime dair ihtiyaç ve sorunlarıyla ilgili bilimsel verilere ihtiyaç duyulmaktadır. Uygulanan programlarda amaçlar, içerik, öğrenme yaşantılarını gerçekleştirecek eğitim durumları, değerlendirme ve bunların uygulamasında sorumlu olan öğretim elemanları önemli araştırma konuları arasında yer almaktadır. Ayrıca akademik danışmanlık hizmetleri ve bölümün sağladığı olanaklar da eğitim-öğretim faaliyetinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için önem arz etmektedir.

Günümüzde İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni yetiştiren kurumlar olarak İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'nün işlevlerini gerçekleştirmesi ancak nitelikli öğretim kadroları ile mümkündür. Öğretim elemanı kadroları, üniversite sisteminin en önemli parçalarından biridir. Öğretim elemanlarının öğretim görevlerini yerine getirebilmeleri için bazı niteliklere sahip olmaları gerekir. Yeterli alan bilgisine sahip olma, öğrencilerle etkili iletişim becerisi, öğretim etkinliklerini planlama becerisi, yeterli öğretim, yöntem ve teknikleri kullanma bilgi ve becerisine sahip olma gibi hususlar bu nitelikler arasında gösterilmektedir. Öğretim elemanı, konusunu açık ve anlaşılır bir şekilde anlatan, konusunun uzmanı, derse hazır gelen ve öğrenci-öğretmen uyumu çok iyi olan kişidir.

¹ Halis Ayhan, "İlahiyat Fakültesi", DİA, S.22, İstanbul, 2000, s.71.

² 26.05.2006 Tarih ve 2547 Sayılı YÖK Kararı.

Üniversitelerde öğretim elemanlarının sorumluluklarından biri olarak görülen öğrenci danışmanlığı da öğrencilere gerekli konularda yardım etmek, yol göstermek ve rehberlik etmek olarak tanımlanmaktadır. Akademik danışman, öğrencinin bağlı bulunduğu yükseköğretim kurumunu tanınması, kurallarını öğrenmesi, sosyal ve akademik çevresine uyumu, kişisel gelişimi ve mesleğe gerekli donanım ile başlamasında öğrencilere yardım etmekle görevlendirilen kişidir.³ Öğrencinin başarılı olabilmesi öncelikli olarak üniversite hayatına kısa sürede uyum sağlayabilmesi ile mümkündür. Bu noktada üniversiteler, akademik danışmanlar aracılığı ile muhtemel uyum sorununu çözmeyi amaçlamakta ve öğrencinin sağlıklı bir şekilde üniversite hayatına başlamasına destek olmaktadır.⁴

Eğitimde pek çok faktör birbiriyle etkileşim halindedir. Bu nedenle eğitim alanında çalışanların sebepler, sonuçlar ve öneriler üzerinde çeşitli ve bağlantılı faktörleri göz önünde bulundurmaları, konuyu analitik bir yaklaşımla ele almaları gerekmektedir. Eğitimi geliştirmenin ölçütü, insan ögesinin gelişmesidir. Böyle bir ölçüt, çabaları öğrenci üzerinde yoğunlaştırmaktadır.⁵ Bu çerçevede, zaman zaman İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümlerinde de öğrencilerin eğitim-öğretim sorunları ve beklentilerine yönelik araştırmalar yapılmaktadır. Bunların önemli bir kısmı veri toplamaya yönelik lokal araştırmalardır. Bunların çoğaltılması ve karşılaştırmalı analizlerle genellemelere varılması ile ilgili olarak İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'nde yapılacak düzenlemelere ihtiyaç vardır ve bu alanda yapılacak araştırmalar, geliştirilecek programlara ışık tutacaktır.

Bu çerçevede İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eğitim-öğretim sorunlarına ve beklentilerine yönelik araştırma yapılmıştır. Araştırmamızın problemi ve konusu Erciyes ve Atatürk Üniversiteleri örneğinden hareketle İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eğitim-öğretim sorunları ve beklentileridir.

Araştırmamızın alt problemleri şunlardır:

1. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrencileri, öğretim elemanlarından eğitim-öğretim ile ilgili yüksek beklentileri nelerdir?

² Duygu Bektaş Köser, Çiğdem Mercanlıoğlu, "Akademik Danışmanlık Hizmetinin Önemi ve Türkiye'deki Üniversitelerde Akademik Danışmanlık Hizmetinin Değerlendirilmesi", Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, C.2, S.2, 2010, s.27.

³ <http://www.yok.gov.tr/content/view/435/183/lang,tr/>, 30.04.2009.

⁴ Fatma Varış, Eğitimde Program Geliştirme (Teoriler, Teknikler), Ankara, 1978, s.10-11.

2. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrencileri, akademik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerine yönelik beklentileri nelerdir?
3. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrencilerinin bölümden eğitim-öğretime dair beklentileri nelerdir?
4. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'nde mesleki alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür dersleri yeterli düzeyde verilmekte midir?
5. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'nde mesleki alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür derslerinde yeterli düzeyde farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmakta mıdır?
6. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'nde mesleki alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür derslerinde yeterli düzeyde farklı ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanılmakta mıdır?
7. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'nde mesleki alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür derslerinde yeterli düzeyde uygulama yapılmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmamız İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin beklentilerini, problemlerini ve ihtiyaçlarını belirleyip sorunlarının çözümüne yardımcı olmayı amaçlamaktadır.

Ayrıca çalışmamız İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'ndeki eğitim-öğretim faaliyetlerinin iyileştirilmesi ve istenen seviyeye ulaştırılması için olması mümkün problemlerin tespitine ve ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmalara katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

1.3. Kavram ve Tanımlar

1.3.1. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü

İlahiyat fakültelerinin 1998–1999 yılında yeniden yapılandırılması sürecinden sonra bu fakülteler bünyesinde ilköğretim kademesinde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretmenleri yetiştirmek için kurulan bölümün adıdır. Bu bölüm 26.05.2006

tarihinde YÖK tarafından alınan karar ile bulundukları üniversitelerin Eğitim Fakültelerinin bünyesine alınmıştır.

1.3.2. Konu Alanı Bilgisi

Öğretmenin öğreteceği konu alanına vakıf olmasıdır.

1.3.3. Genel Kültür Bilgisi

Öğretmenin genel kültür bilgisine sahip olmasıdır. Genel kültür bilgisine sahip olmak öğretmene, konu alanının diğer alanlarla bağlantılı olan yönlerini öğrencilerine aktarabilme imkânı vermektedir. Böylece öğrenciler öğretmenlerinden öğrendikleri bilgileri sahip oldukları diğer bilgilerle karşılaştırarak, ilgili bağlantıları kurarak öğrenebilirler. Böyle bir öğrenme öğrenciler açısından daha anlamlı ve kalıcı olur.

1.3.4. Meslekî Beceri ve Yeterlikler/Pedagojik Formasyon

Öğretmenin dersi planlama, hazırladığı planı etkin bir biçimde uygulamaya koyma ve de yaptığı uygulamanın niteliğini değerlendirme yeterliklerine sahip olmasıdır.⁶

1.3.5. Beklenti

Öğrencilerin İDKAB Eğitimi Bölümündeki kişilerden bilgi, tutum ve davranış boyutlarındaki istekleridir.

1.3.6. İlköğretim

İlköğretim 6-14 yaş grubundaki öğrencilere temel beceri kazandırarak onları hayata ve bir sonraki eğitim kurumlarına hazırlayan bir eğitim evresidir.⁷ 18 Ağustos 1997 yılında çıkarılan 4306 sayılı yasa ile tüm yurttaki 8 yıllık zorunlu ilköğretim uygulamasına geçilmiştir⁸.

⁶ Mustafa, Ergun vd., Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Ocak Yay., Ankara 1999, s. 77-82.

⁷ Nurettin Fidan vd., Eğitime Giriş, Alkım Yayınları, Ankara, 1998, s.214.

⁸ Milli Eğitim Temel Kanunu İle İlköğretim ve Eğitim Kanunu, MEB Basımevi, Ankara, 1990, s.13.

1.3.7. Oryantasyon

Öğrencilere okulu ve okulda bulunan olanakları tanıtmak amacı ile düzenlenen çalışmalardır.

1.4. Sayıtlar

1. Bu araştırma için seçilen yöntem, araştırmanın amacına, konusuna ve problemine uygundur.
2. Bu araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının ölçülmek istenilen özellikleri doğru olarak ölçtüğü varsayılmıştır.
3. Katılımcılar, anket sorularına samimi cevap vermiştir.
4. Seçilen örneklem, evrenin görüşlerini yansıtmaktadır.

1.5. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eğitimle ilgili beklenti ve problemlerini tespit etmeye çalıştığımız bu araştırmanın evrenini, Atatürk ve Erciyes Üniversiteleri'nde okuyan İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde okuyan birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmamızın örneklemini adı geçen bölümlerde öğrenim gören ve anketimizi cevaplandıran toplam 443 öğrenci oluşturmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırmamızın temel sınırlılıkları şu şekilde ifade edilebilir:

Araştırmamız;

1. Araştırma öncesi belirlenen kişisel bilgiler maddeleri ile
2. Araştırma öncesi belirlenen İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eğitim-öğretim sorunları ve beklentileri maddeleri ile
3. Öğrencilerin kişisel bilgiler, beklenti ve sorunlar maddelerini kendi görüşlerine dayalı olarak değerlendirmeleri ile
4. Ölçme aracının uygulandığı zaman dilimi ile
5. Atatürk ve Erciyes Üniversiteleri'nde İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde okuyan birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf

öğrencilerinden oluşan evren ve adı geçen bölümlerde öğrenim gören ve anketimizi cevaplandıran toplam 443 öğrenci örneklemini ile sınırlıdır.

1.7. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma, katılımcıların herhangi bir konudaki görüşlerini ve değerlendirmelerini içeren araştırmalar alan araştırması adını aldığı için, “Alan Araştırması”⁹ türüne bir örnektir. Bu araştırmada seçilen örneklem grubundan bilgi toplamak amacıyla “Tarama Modeli”¹⁰ içerisinde yer alan “Anket Tekniği” kullanılmıştır.

1.8. Anket Sorularının Hazırlanması ve Uygulanması

1.8.1. Soruların Hazırlanması

Hipotezlerimizi tespit edebilmemiz için gerekli veriyi sağlayacak olan anket formu üç bölümden oluşmaktadır:

Anketimizin birinci bölümünü öğrencilerle ilgili çeşitli demografik bilgileri ve sosyo-kültürel özellikleri öğrenmek amacıyla hazırlanan, kişisel bilgilerin elde edildiği sorular; ikinci bölümünü öğrencilerin öğretim elemanları, akademik danışmanlık hizmetleri ve bölümden beklentileri ile ilgili sorular, son bölümünü ise öğrencilerin eğitim sorunları ile ilgili sorular oluşturmaktadır.

1.8.2. Anketin Uygulanması İçin İzin Alınması ve Uygulanması

Anket uygulaması Atatürk ve Erciyes Üniversiteleri İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümleri’nde yapılmıştır.

Anket uygulamasında örneklemden anket formlarına isimlerini yazmamaları istenmiş, verdikleri cevapların gizli tutulacağı özellikle belirtilmiş ve bununla öğrencilerin samimi ve gerçeğe uygun cevap vermeleri hedeflenmiştir.

1.8.3. Verilerin Toplanması

Anket verileri bizzat araştırmacı ve uygulayıcılar tarafından uygulamanın hemen arkasından toplanmıştır. Bu yöntemle anket formlarının ortada kalması ve birtakım

⁹ Ali Doğan Arseven, Alan Araştırma Yöntemi, İlkeler, Teknikler, Örnekler, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, 2001, s. 101, 102.

¹⁰ Niyazi Karasar, Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2009, s.77.

yanlışıllıkların yapılmasına imkân verilmemiştir. Veriler toplandığında 479 öğrencinin anketimizi cevaplandığı anlaşılmıştır.

1.8.4.Verilerin Değerlendirilmesinde Kullanılan Program ve Analiz

Öğrenciler tarafından cevaplandırılan 479 anket tek tek ön incelemeye tabi tutulmuştur. İçlerinden 36 tanesinin eksik cevaplandırıldığı anlaşıldığı için bu anketler, değerlendirme dışı bırakılmıştır. Neticede toplam 443 anketin değerlendirilmeye alınmasının uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

Verilerin bilgisayara aktarılmasında ve değerlendirilmesinde SPSS-16 paket programı kullanılmıştır. Elde edilen verileri betimlemek için ise yüzde (%) ve frekans (f) teknikleri kullanılmıştır. Elde edilen veriler “Betimsel Analiz”¹¹ yöntemiyle değerlendirilmiş, açıklama ve yorumlamalara yer verilmiş ve birtakım sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Ayrıca, katılımcıların açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar, “Başka” seçeneğine ve boş yerlere yazdıkları notlardan elde edilen veriler de değerlendirilmiştir.

¹¹ Şener Büyüköztürk, Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı(İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum), Pegem Akademi, Ankara, 2002, s.5.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.CUMHURİYET DÖNEMİ DİN DERSİ ÖĞRETMENİ YETİŞTİRMENİN TARİHÇESİ

1.1. 1924-1949 Yılları Arasında İlköğretim I.Kademedeki Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme

Cumhuriyet Döneminde, ilköğretim birinci kademedeki din derslerini sınıf öğretmenleri yürütmüştür. Bu uygulama 1997-1998 eğitim-öğretim yılına kadar devam etmiştir. Bu tarihten itibaren bazı okullarda bu dersler İlahiyat Fakültesi mezunlarınca verilmeye başlanmıştır.

Cumhuriyet Döneminde değişik kurumlarda farklı düzenlemelerle ilkokullar için öğretmen yetiştirilmiştir. 1924-1925 öğretim yılında öğretmen yetiştiren Darulmuallimin beş yıla çıkarılmış ve adı Muallim Mektebi olarak değiştirilmiştir. Bu okul 1935 tarihinde Öğretmen Okulu adını almıştır. 1927’de Köy Öğretmen Okulu adını alan ve üç yıllık olan bu okul beş yıl haline getirilmiştir. Bu okullarda, 1940’larda pedagojik formasyonla ilgili derslere yer verilmiştir.¹² Bahsettiğimiz okullardan mezun olan sınıf öğretmenleri ilkokullarda diğer derslerin yanında din derslerini de okutmuşlardır. Bu okulların programlarında din eğitimiyle ilgili olarak şu uygulamalara yer verilmiştir:

1924-1925 eğitim-öğretim yılında Darulmuallimat (Kız Öğretmen Okulu) ve Darulmuallimin (Erkek Öğretmen Okulu) programlarında 1. ve 2. sınıflarda ikişer saat “Din Dersleri” adıyla bir derse yer verilmiştir.

1926-1927 eğitim-öğretim yılında eğitime başlayan Köy Muallim Mekteplerinin programında din derslerine yer verilmiştir.¹³

1939’dan itibaren hem ilkokulların hem de öğretmen yetiştiren kurumların programlarında din eğitime ilişkin derslere yer verilmemiş¹⁴ ve bu durum 1949’lara kadar devam etmiştir. Böylece 1920’li yılların sonlarından başlayarak 1930’lu yıllarda hızlanarak devam eden programlarda din derslerinin azaltılması ve herhangi bir yasak

¹² Cahit Binbaşoğlu, Öğretmen Yetiştirme Açısından Türkiye’de Eğitim Bilimleri Tarihi Üzerine Bir Araştırma, M.E. B Yayınları, İstanbul, 1995, s.139.

¹³ Ayrıntı bilgi için bkz: Hasan Ali Koçer, Cumhuriyet Döneminde Eğitim, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1987, s.24.

¹⁴ Beyza Bilgin, Türkiye’de Din Eğitimi ve Liselerde Din Dersleri, Emel Matbaacılık, Ankara, 1980, s.45-46.

olmadan tamamen kaldırılması devam etmiştir. Böylece 1939'da köy ilkokullarının programında bu ders tamamen kaldırılmıştır.¹⁵

1.2. 1924-1949 Yılları Arasında İlköğretim İkinci Kademe Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme: İstanbul Darülfünun İlahiyat Fakültesi

1923-1949 yıllarını kapsayan dönemde ortaokul diye adlandırılan okul, bugün İlköğretim II. Kademe olarak temel eğitimin içinde ele alınmaktadır. İlköğretim II. Kademe her ders branş öğretmeni tarafından okutulmaktadır. Dolayısıyla okullardaki din derslerinin de branş öğretmeni tarafından okutulması gerekmektedir. Ancak Cumhuriyetin ilk yıllarında din derslerini medreseliler ve az da olsa İlahiyat Fakültesi mezunları okutmaktaydılar. Bu kişilerin özel alan bilgileri ve genel kültür bilgileri yetersiz olmakla beraber pedagojik formasyonları da yoktu. İşte bu dönemde Darülfünun İlahiyat Fakültesi'nin açılması çok önemli bir olaydır. 1924 yılında açılan bu fakülte üç yıllıktı. Bu fakültenin programına baktığımızda özel alan bilgisi, genel kültür ve dönemin şartlarına göre yeterli sayılabilecek pedagojik formasyon derslerinin olduğunu görebiliriz. Ancak ilk mezunlarını 1927'de veren bu fakülteden mezun olanlar öğretmen olarak tayin edilmemişlerdir. Haliyle 1923 yılında başlayıp din derslerinin programlardan çıkarılmasına kadar geçen süreçte ilköğretim ikinci kademe din eğitimi öğretmenliği yeterli formasyona sahip olmayan kişiler tarafından yürütülmüştür. Ancak 1933'te Darülfünun İlahiyat Fakültesi kaldırılmış ve yerine Edebiyat Fakültesi'nin Şarkiyat Enstitüsüne bağlı İslam Tetkikleri Enstitüsü kurulmuştur.¹⁶

1927'de ilköğretim II. Kademe Din Dersleri kaldırılınca, Din Dersi Öğretmeni yetiştirme problemi de haliyle ortadan kalkmıştır.¹⁷

1.3. 1949-1982 Yılları Arasında İlköğretim I. Kademe Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme

1949'da ilkokulların dördüncü ve beşinci sınıflarında din dersi seçmeli olarak konulunca bu dersi okutacak öğretmen sorunu kendiliğinden ortaya çıktı. Bu dersleri

¹⁵ Mustafa Öcal, "İlahiyat Fakültelerinin Tarihçesi", Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, C.1, S.1, Bursa, 1986, s.115; Ayrıca ayrıntılı bilgi için bkz: Halis Ayhan, "Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimi Genel Bir Bakış: Atatürk'ün İslam Dini ve Din Eğitimi Hakkındaki Görüşleri", M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, S.18, İstanbul, 2000, s.5-27.

¹⁶ Muhammed Şevki Aydın, Cumhuriyet Döneminde Din Eğitimi Öğretmeni, Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları, İstanbul, 2005, s.66-76.

¹⁷ Muhammed Şevki Aydın, "Öğretmen Yetiştiren Kurumlar Olarak İlahiyat Fakülteleri", Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Kayseri, 1995, s.62.

branş öğretmenleri olmadığı için sınıf öğretmenleri okutuyordu. Sınıf öğretmenlerinin çoğu hizmet öncesi eğitiminde din dersi almamıştı. 1931'den itibaren öğretmen okullarının programında din dersi kaldırılmıştı. Ayrıca bu tarihten önce mezun olanlar da sağlıklı bir din eğitimi almamışlardı. Bu nedenle mevcut sınıf öğretmenlerinin bu dersleri etkili bir şekilde yürütmesi imkân dâhilinde değildi. Bu nedenle Beşinci Milli Eğitim Şurası (5-14 Şubat 1953) din eğitimi meselesini ele almıştır. Şura'da İlk Öğretmen Okullarına mecburi din dersi konulması teklif edilmiştir. Bu teklif Şura'da kabul edilmiştir. Böylece Kız ve Erkek Şehir Öğretmen okullarının 4. ve 5. sınıflarında müfredat programına haftada birer saatlik Din Bilgisi dersine yer verilmiştir. 1953 yılında bu dersler Köy Enstitülerinin taslağında da yer almıştır ancak bu kurumlar aynı yıl İlk Öğretmen Okullarına dönüştürülmüştür. 1974 yılına kadar İlk Öğretmen Okullarının 4. ve 5. sınıflarında birer saatlik Din Bilgisi dersi yer almış orta kısmında ise 1. ve 2. sınıflarda olmak üzere haftada birer saatlik Din Bilgisi dersine yer verilmiştir.¹⁸

1973 yılında 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. Maddesi “ hangi öğretim kademesinde olursa olsun öğretmen adaylarının yüksek öğrenim görmelerinin sağlanması esastır hükmünü getirmiş ve İlk Öğretmen Okulları “Öğretmen Liseleri” haline getirilmiştir. 1974'ten itibaren ilkokul öğretmeni yetiştirmek üzere İlk Öğretmen Okullarının bazıları iki yıllık “Eğitim Enstitüleri”ne dönüştürülmüştür. Bu Enstitülerin 1979-1980 yılı programına “Din Bilgisi Öğretimi” adıyla bir ders konulmuştur.¹⁹ Programda yer alan dersin adı dikkat çekicidir. Bu dersin adından dini bilgileri vermekten ziyade onun nasıl öğretileceğinin hedeflendiği anlaşılmaktadır. Ancak bu dönemde dersi bu anlamıyla alıp öğretimi ona göre düzenleyecek öğretim elemanları yetişmiş değildi. Zaten uygulamada da bir din dersi öğretmeni bu dersi okutmakla görevlendirildi ve derste öğretmen adaylarına birtakım dini bilgiler verildi.

İlkokullara öğretmen yetiştiren kurumların programlarında din eğitimine ilişkin bir derse yer verilmesi olumlu bir gelişme olmakla beraber bu dersi yürütecek öğretim elemanlarının yetişmemiş olması ciddi bir sorundu. Nitekim bu elemanları yetiştirecek İlahiyat Fakültesi 1933'te kapanmıştı ve 1949'da açılan Ankara İlahiyat Fakültesi ise ilk mezunlarını 1953'te vermişti ancak bu mezunların sayısı oldukça azdı.

¹⁸ Ramazan Buyrukçu, Türkiye’de Mesleki Din Eğitim-Öğretimi, Fakülte Kitabevi, Isparta, s.30.

¹⁹ Yahya Akyüz, Türk Eğitim Tarihi, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul,1997,s.333.

Bu dönemin sonunda (Eylül-1980) ilkokullar için din dersi branş öğretmeni yetiştirme konusunda yeni bir uygulama yapıldı. Valiliklere gönderilen genelgede 1980 yılında kısa süreli olmak üzere her yıl yaz tatilinde en asgari beş haftalık kurslar düzenlenerek öğretmen yetiştirileceği bildirildi. Fakat bu kurslar 1988’de başlatılabilmıştır. Ayrıca bu kurslarda yeterli formasyona sahip öğretim üyeleri görevlendirilmemiştir. Kursun programı da hedeflenen amaç için uygun değildi.²⁰

1.4. 1949-1982 Yılları Arasında İlköğretim II. Kademedeki Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme

Bu dönemde din eğitimi öğretmeni yetiştiren kurumlar: İlahiyat Fakültesi, Yüksek İslam Enstitüsü ve İslami İlimler Fakültesidir.

1.4.1. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi 1949 yılında açıldı.²¹ Bu Fakültenin açılmasına ilişkin kanun tasarısının gerekçesinde şu ifadeler yer almaktadır:

*“Din meselelerinin sağlam ve ilmi esaslara göre incelenmesini mümkün kılmak, mesleki bilgisi kuvvetli ve düşüncesinde ihatalı din adamlarının yetişebilmesi için lüzumlu şartları sağlamak maksadıyla memleketimizde de garptaki örneklerine benzer bir İlahiyat Fakültesi’nin kurulması...”*²²

Görüldüğü gibi Fakültenin amaçları arasında “Din Eğitimi Öğretmeni” yetiştirmek gibi bir amaç bulunmamaktadır. Nitekim fakültenin ilk programında pedagojik formasyon dersleri de yer almamaktaydı. Aynı zamanda nitelik ve nicelik bakımından yeterli öğretim elemanı da yoktu.²³

İlk mezunlarını 1953 yılında veren İlahiyat Fakültesinin 1953-1954 öğretim yılı programında bazı değişiklikler yapıldı. Din Eğitimi öğretmeni yetiştirme bakımından bu programda dikkati çeken nokta 4. sınıfta 2 kredi/saatlik Pedagoji dersinin konmuş olmasıdır. Maalesef bu ders uzun yıllar bir Terbiye Felsefesi olarak verilmiştir.²⁴ 1955-1956 yılında Terbiye ve Öğretim adıyla okutulan bu ders sürekli isim değişikliğine

²⁰ Aydın, a.g.e, s.87-103

²¹ Halis Ayhan, Türkiye’de Din Eğitimi, DEM, İstanbul, 2004, s.244.

²² İsmet Parmaksızoglu, Türkiye’de Din Eğitimi, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1966, s.29.; Münir Koştas, “Ankara İlahiyat Fakültesi”, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi (40. Yıl Özel Sayısı), C.31, Ankara, 1989, s.8.

²³ Abdullah Akın, Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimi (1920-1950) (Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi), Bursa, 2010, s.166-122.

²⁴ Beyza Bilgin, Mualla Selçuk, Din Öğretimi, Akid Yayınları, Ankara, 1991, s.21

uğramış, 1966-1967 eğitim-öğretim yılında tekrar Pedagoji adıyla 3 ve 4. sınıflarda 1'er saatten toplamda 2 saat olmak üzere okutulmaya devam etmiştir. Pedagoji dersi bu alanda yetişmiş öğretim elemanı olmadığı için başlangıçta Din Psikolojisi Kürsüsü'ne bağlanmış ve bu kürsünün adı "Din Psikolojisi ve Pedagoji Kürsüsü" olmuştur. Bu ders 20.11.1962 tarihinde yapılan bir düzenlemeyle de Sistematiik Felsefe Kürsüsü'ne bağlanmıştır. 1972 yılına kadar İlahiyat Fakültesinin programında köklü olmayan değişiklikler yapıldı. Ancak pedagojik formasyon kazandıracak muhtevada bir değişme olmadı.

1972 yılında İlahiyat Fakültesinin programında köklü bir değişiklik yapıldı. 4 yıllık olan fakülte 5 yıla çıkarıldı. İlk üç yılda ağırlıklı olarak Arapça'ya ve genel İlahiyat eğitimine yer verildi. Tefsir ve Hadis Bölümü ile Kelam ve İslam Felsefesi Bölümü kuruldu. Bu yeni düzenlemeyle din eğitimi öğretmeni yetiştirmek amacıyla önemli bir adım atıldı. Fakültede 1973-1974 eğitim-öğretim yılından itibaren öğretmenlik formasyonu kazandıracak dersler okutulmaya başlandı. Bu dersler:

- Eğitime Giriş
- Türk Eğitim Tarihi
- Türk Milli Eğitim Teşkilatı
- Mukayeseli Eğitim
- Eğitim Psikolojisi
- Eğitim Sosyolojisi
- Genel Öğretim Bilgisi'dir.

Bu dönemde önemli olan değişikliklerden biri de 1979-1980 öğretim yılında Pedagoji dersinin Din Eğitimi dersine dönüştürülmesidir.²⁵ Ayrıca 15 Mayıs 1980 tarihinde öğrencilerin din eğitimi formasyonu almaları amacıyla Din Eğitimi Kürsüsü kurulmuş ve başına Beyza Bilgin getirilmiştir. Bu kürsü ülkemizde din eğitiminin teorisinin oluşturulması, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında dinin öğretime müsait hale getirilmesine yönelik bilimsel çalışmaların yapılması, din eğitimi için özel öğretim ilke ve yöntemlerinin kullanılıp geliştirilmesi ve alanında uzman öğretmenlerin yetiştirilmesi açısından oldukça önemli bir konuma sahiptir. Nitekim bu kürsüyle birlikte din eğitimi bilimi alanında bilimsel gelişmelerin önü açılmış, bu tarihten itibaren bilimsel çalışma üretiminde hem niceliksel hem niteliksel anlamda ciddi bir

²⁵ Bilgin ve Selçuk, a.g.e, s.21.

artış olmuştur. 1982 yılında ise yapılan yeni düzenlemeyle Din Eğitimi Anabilim dalı oluşturulmuştur.²⁶

1.4.2. Yüksek İslam Enstitüleri

1949 yılından başlayarak ilkokullara, İlk Öğretmen Okullarına ve ortaokullara Din Bilgisi derslerinin konması ve mesleki Din Eğitimi yapan İmam Hatip Okullarının açılması din eğitimi öğretmeni ihtiyacını ortaya çıkardı. Ankara İlahiyat Fakültesi'nin açılmasından sonraki dönemde imam hatip okulları açılarak sayılarının artmaya devam etmesi ve ortaokullara da din derslerinin konması üzerine İlahiyat Fakültesi, artan öğretmen ihtiyacına cevap veremez hale geldi. Ayrıca İlahiyat Fakültesi lise mezunlarını alıyordu. İmam hatip liseleri mezun vermeye başlayınca ortaöğretimde dini öğrenim görmüş bu öğrencilere de yüksek öğrenim imkânı sağlama ihtiyacı doğdu. Bu nedenle Milli Eğitim'e bağlı Yüksek İslam Enstitüsü 1959-1960 öğretim yılında İstanbul'da açıldı. Bu okulların öğretim süresi dört yıldır. Bu okulların açılış tarihleri sırasıyla şöyledir:

1962-1963 öğretim yılında Konya'da, 1965-1966 öğretim yılında Kayseri'de, 1966-1967 öğretim yılında İzmir'de, 1969-1970 öğretim yılında Erzurum'da, 1975-1976 öğretim yılında Bursa'da, 1976-1977 öğretim yılında Samsun'da, 1979-1980 öğretim yılında Yozgat'ta olmak üzere 20 yıl içinde toplam 8 Yüksek İslam Enstitüsü açıldı. Ayrıca 1971-1972 öğretim yılında Erzurum'da Atatürk Üniversitesi'ne bağlı beş yıl öğretim veren İslami İlimler Fakültesi açıldı. Yüksek İslam Enstitüleri sadece imam hatip mezunlarını alırken İslami İlimler Fakültesi imam hatip mezunlarıyla beraber düz lise mezunlarını da alıyordu.²⁷

Yüksek İslam Enstitülerinin ilk programı din eğitimi öğretmeni yetiştirme bakımından yetersizdi. Programda alan bilgisi derslerinin toplam kredi içindeki oranı % 40 civarındaydı. Bu oran yeterli değildi. Ayrıca bu program din eğitimi öğretmenine sahip olması gereken genel kültürü de kazandıracak nitelikte değildi ve programda pedagojik formasyon dersleri yeterli düzeyde yer almıyordu. Sadece üçüncü ve dördüncü sınıfların programında birer saatlik Din Pedagojisi dersi vardı. Ancak yetersiz olmasına rağmen Yüksek İslam Enstitülerinin programı 1972 yılına kadar

²⁶ Mevlüt Kaya vd., "İlahiyat Fakültelerinde Pedagojik Formasyon Derslerinin Tarihi Gelişimi, Modern Dönemde İlahiyat Eğitimi, Müfredatı ve Yöntem Tartışmaları" (Uluslararası Katılımlı Çalıştay 19-25 Temmuz 2010), s.130.

²⁷ Suat Cebeci, "Cumhuriyet Döneminde Yüksek Din Öğretimi", AÜİFD (75. Yıl Özel Sayı) Ankara, 1999, s. 229.

değiştirilmedi. 1972 yılında hazırlanan programda ise pedagojik formasyon kazandıracak derslere ve öğretmenlik uygulamasına yer verildi. Alan bilgisi kazandıracak derslerin kredi saati de artırıldı. 1972-1973 eğitim-öğretim yılında Yüksek İslam Enstitülerinde 2. sınıftan itibaren zorunlu olarak her biri haftada iki saat olan Eğitim Psikolojisi, Genel Öğretim Metotları, Ölçme ve Değerlendirme, Eğitim İdareciliği ve Eğitim Sosyolojisi gibi pedagojik formasyon dersleri yer aldı. Halk Eğitimi ve Toplum Kalkınması adlı bir ders de programa dâhil edildi.²⁸

1979 yılında Yüksek İslam Enstitülerinde yeni bir programla bölümleşmeye gidildi. İlk iki sınıfta genel bir eğitim verildikten sonra üçüncü sınıfta öğrencilerin bölümlere ayrıldığı yeni bir sisteme geçildi. Bu sistemde üç bölüm vardı:

- a) Tefsir-Hadis Bölümü
- b) Fıkıh-Kelam Bölümü
- c) İslam Dini Esasları Bölümü²⁹

Yüksek İslam Enstitüleri 1982 yılına kadar faaliyet göstermiştir.

1.4.3. İslami İlimler Fakültesi

1971 Yılında Atatürk Üniversitesine bağlı olarak İslami İlimler Fakültesi açıldı. Fakültenin idari ve akademik yapılandırılması 22.07.1971 tarih ve 13903 sayılı Resmi gazetede yayınlanan hükümlere göre belirlendi. Beş yıllık olan bu fakültede dört tane bölüm vardı:

- Tefsir ve Hadis Bölümü
- Kelam ve İslam Felsefesi Bölümü
- Fıkıh ve İslam Hukuku Bölümü
- İslam Dil ve Edebiyatları Bölümü

İslami İlimler Fakültesi; İlahiyat Fakültesi ve Yüksek İslam Enstitülerinden farklı bir yapı ve fonksiyona yönelik olarak planlanmış, daha çok İslami İlimler alanında araştırma yapmak amacıyla kurulmuş olmasına rağmen yapısı itibarıyla söz konusu yüksek din eğitimi kurumlarından çok büyük bir farklılık gösterememiştir. Fakültede kuruluşundan 1982 yılında İlahiyat Fakültesine dönüştürülünceye kadar üç ayrı program uygulanmıştır.

²⁸ 19.01.1972 tarih ve 14077 sayılı resmi gazete, Aydın, a.g.e, s.148-154.

²⁹ 19.02.1979 tarih ve 2021 sayılı Tebliğler Dergisi, Aydın, a.g.e, s.154-155.

1971-72 yılında uygulamaya konulan öğretim planında ilk üç yıl temel eğitimden sonra bölümleşmeye gidilmişti ancak öğretim elemanı azlığı nedeniyle bu program tam olarak uygulanmamıştır. Nitekim program mezun vermeden değiştirilmiştir. Bu programda Tefsir ve Hadis Bölümü'nde 5. sınıfta ikişer saat, Kelam ve İslam Felsefesi Bölümü'nde 5. sınıfta birer saat ve Fıkıh ve İslam Hukuku Bölümü'nde 4. ve 5. sınıfta birer saat olmak üzere pedagoji derslerine yer verilmiştir. İslam Dil ve Edebiyatları Bölümü'nde ise böyle bir derse yer verilmemiştir.³⁰ 1975-76 eğitim-öğretim yılında uygulanan yeni programda ders çeşidi ve sayısı azaltılarak bölüm sayısı ikiye indirilmiştir. Fakültede bölümleşmenin işlevsel olmayışı, ders programları üzerine öğrenci ve öğretim elemanlarının eleştirilerinin yoğunlaşması, mezunların istihdam süreci ve sonrası dönemlerinde yaptıkları olumsuz geribildirimler nedeniyle fakülte program değiştirme çalışmalarına devam edilmiştir. Arayış ve çalışmalar sonucu hazırlanan 3.11.1977 tarih ve 16102 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan yeni ders programı 1977-1978 öğretim yılından itibaren uygulamaya konulmuş ve bölümleşmeye son verilmiştir.³¹

Fakültenin yeni programına baktığımızda öğrencilere pedagojik formasyon derslerinin isteğe bağlı olarak Edebiyat Fakültesinde verildiğini görmekteyiz. Edebiyat Fakültesi'nde Eğitime Giriş, Eğitim Sosyolojisi, Eğitim Psikolojisi, Türk Eğitim Tarihi ve Teşkilatı ile Rehberlik ve Eğitim İdareciliği dersleri verilmekteydi. İslami İlimler Fakültesi'nden mezun olanlar öğretmen olabilmek için bu derslere devam ederek pedagojik formasyon sertifikası alma imkanına sahiptiler. Ayrıca fakülte programının Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nin ve Yüksek İslam Enstitüsü'nün program hazırlama ve geliştirme çalışmalarından etkilenilerek hazırlandığını söyleyebiliriz.

İslami İlimler Fakültesi 4.11.1981 tarih ve 2547 sayılı kanun gereği Erzurum Yüksek İslam Enstitüsü ile birleşerek İlahiyat Fakültesi ismini almış ve eğitim-öğretim faaliyetlerine devam etmiştir.³²

³⁰ Kaya, a.g.m, s.132.

³¹ Ekrem Sarıkçıoğlu, “Yüksek Din Eğitiminde Eksiklikler”, Türkiye’de I. Din Eğitimi Semineri, İlahiyat Vakfı Yayınları, Ankara, 1981, s. 328.

³² Cebeci, a.g.e, s. 102-108.

1.5. 1982-1997 Yılları Arasında İlköğretim I. Kademedeki Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme

Bu dönemde din derslerini sınıf öğretmenleri okutmaktaydı. Sınıf öğretmenleri ise öğretmen okullarında yetişmekteydi. 1974-1975 eğitim-öğretim yılında iki yıllık Eğitim Enstitüleri açıldı ve bu kurumdan mezun olanlar sınıf öğretmeni olarak atanmaya başladı. Bu okulların programında dördüncü yarıyılta haftada iki saatlik “Din Bilgisi Öğretimi” vardı. 1981 yılında MEB Din Eğitimi Çalışma Grubu bir rapor hazırladı. Raporda Eğitim Enstitülerinin Pedagoji bölümlerinde Din Öğretimi dersine yer verilmesi gerektiği ileri sürülmüştü; ancak bu öneri gerçekleştirilemedi.³³ 1983 yılında Eğitim Enstitüleri Eğitim Yüksekokullarına dönüştürüldü. Bu kurumların 1982-1983 eğitim-öğretim yılı programlarında da 2 saatlik Din Bilgisi Öğretimi yer aldı. Ayrıca Eğitim Yüksekokullarının yeni programında Din Kültürü ve Ahlak Öğretimi adlı iki saatlik bir derse yer verildi.³⁴

YÖK, Eğitim Yüksek Okullarının eğitim süresini 1989 yılında dört yıla çıkardı ve bu kurumların 1989-1992 yılları arasında uygulanan programına “Din Kültürü ve Ahlak” adlı dersi koydu. Eğitim Fakültelerinde haftalık kredi/saat açısından yetersiz olan bu dersi okutacak uzman öğretim kadrosu yoktu. Bu nedenle bu ders verimli bir şekilde okutulamamıştır. Nitekim bu konuyla ilgili olarak Selçuk yaptığı araştırmada bu dersin işlevsel olmadığını ortaya koymaktadır.³⁵

İlkokullarda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini branş öğretmenlerinin okutması konusunda 1984 yılında bir çalışma yapıldı. Milli Eğitim Bakanlığı aldığı bir kararla ilkokullarda okutulan Müzik, Resim-İş, Beden Eğitimi ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerini branş dersleri olarak kabul etti. Bu karara göre Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini Yüksek İslam Enstitüsü, İslami İlimler Fakültesi ve İlahiyat Fakültesinden mezun olan kişiler okutabilecekti.³⁶

1.6. 1982-1997 Yılları Arasında İlköğretim II. Kademeye Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme

Bu dönemde İlköğretim II. Kademedeki ve İmam Hatip Liselerinin ortaokul kısımlarında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerini İlahiyat Fakültesi, Yüksek İslam

³³ MEB, Din Eğitimi Çalışma Grubu Raporu, 1981, s. 79-80.

³⁴ 29.10.1983 tarihli ve 83.46.519 sayılı YÖK Kararı, Aydın, a.g.e, s. 175.

³⁵ Ayrıntılı bilgi için bkz: Mualla Selçuk, Çocuğun Eğitiminde Dini Motifler, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, Ankara, 1990.

³⁶ 5.11.1984 Tarih ve 2175 Sayılı Tebliğler Dergisi, Aydın, a.g.e, s. 178.

Enstitüsü ve İslami İlimler Fakültesi mezunları okutmaktaydı. Ancak bu kurumların hepsi 1982 yılında tek isim altında toplanarak İlahiyat Fakültesi haline getirildi. Bu fakülteler bir yılı hazırlık dört yılı normal sınıflar olmak üzere beş yıldır. Fakültenin ilk programında sık sık değişiklikler yapıldı ama bu değişiklikler kapsamlı ve köklü olmayan çalışmalardı. Bu dönemdeki İlahiyat Fakültesi müfredat programı çok amaçlıydı ve çok sayıda ders içeriyordu. Programda bölümleşme yoktu ve tek program uygulanarak tek tip diploma verilmekteydi. Bu diplomayı alan öğrenciler Diyanet İşleri Başkanlığı'nda çalışabildikleri gibi hem Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi hem de İmam Hatip Lisesi meslek dersleri için de öğretmen olabiliyordu. Bölümleşme olmadığı için öğrenciler çok sayı ve çeşitte ders almak durumundaydı. Bu dönemde Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim II. kademe öğretmen yetiştirme programında:

- a) alan bilgisine % 62,5
- b) öğretmenlik meslek bilgisine % 25
- c) genel kültür derslerine % 12,5 oranında ağırlık verilmekteydi.³⁷

İlahiyat Fakültesi programında ise bu dönemde yukarıda bahsettiğimiz modelin olmadığını, alan bilgisi derslerinin % 40 civarında verildiğini görmekteyiz.³⁸ İlahiyat Fakültelerindeki pedagojik formasyon derslerine ise bu programda yeterli düzeyde yer verilmiştir. 1982-1997 yılları arasında İlahiyat Fakültelerinde haftalık toplam 21 saatten oluşan zorunlu pedagojik formasyon dersleri yer almıştır. Bu dersler şunlardır:

- Eğitim Bilimine Giriş
- Eğitim Psikolojisi
- Eğitim Sosyolojisi
- Ölçme ve Değerlendirme
- Genel Öğretim Metotları
- Özel Öğretim Yöntemleri
- Eğitim Yönetimi
- Rehberlik
- Öğretmenlik Uygulaması

Pedagojik formasyon dersleri arasında olan Din ve Ahlak Dersi Özel Öğretim Yöntemleri adlı ders, ilk kez bu programda yer almıştır. Ayrıca Din Eğitimi dersinin de yine bu programda ilk kez verildiğini görmekteyiz. Bu programda Öğretmenlik

³⁷ MEB, 11. Milli Eğitim Şurası, 1991.

³⁸ Aydın, "Öğretmen Yetiştiren Kurumlar Olarak İlahiyat Fakülteleri", s.70-71.

Uygulaması dersi yar almıştır ve bu ders üç hafta zarfında öğrencilere verilmekteydi. Ancak 1995-1996 eğitim-öğretim yılından itibaren bu ders bir döneme yayıldı. Fakat bu uygulamaların verimli bir şekilde yürütülmediği görülmektedir.³⁹ Maalesef bu dönemde İlahiyat Fakültelerinde bahsettiğimiz dersleri anlatacak yeterli sayıda öğretim elemanını yoktu.

1.7. 1998-2004 Yılları Arasında İlköğretime Din Eğitimi Öğretmeni Yetiştirme

18 Ağustos 1997 tarih ve 4306 sayılı kanunla eğitim sistemimizin ilköğretim kademesinde yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemeye paralel olarak öğretmen yetiştiren kurumlarda da değişiklikler yapılmıştır. Yüksek Öğretim Kurumu 1998-1999 öğretim yılından itibaren ilköğretim kurumlarına öğretmen yetiştirmek üzere bu kurumlarda yeni düzenleme çalışmalarını başlatmıştır. Bu nedenle İlahiyat Fakültelerinde de yeni yapılanmaya gidilmiş ve İlahiyat Fakültelerinde yapısal ve fonksiyonel değişiklikler yapılmıştır.⁴⁰ 1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren YÖK 11.07.1997 tarih ve 97.23.1160 sayılı karar ile bu yeni düzenlemeyi yürürlüğe koymuştur. Buna göre ilköğretim 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretmenlerinin, bünyelerinde aynı zamanda güçlü Eğitim Fakülteleri bulunan üniversitelerin İlahiyat Fakültelerinde normal ilahiyat programına ek olarak açılacak dört yıl lisans düzeyindeki İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programında yetiştirilmesi kararlaştırılmıştır. Bu karara göre on bir ilahiyat fakültesinde* iki yeni bölüm oluşturulmuştur.⁴¹

-İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği

-İlahiyat Bölümü

1998-1999 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulan bu programda her iki bölümde de hazırlık sınıfı bulunmamaktaydı ve öğretim dört yıldır. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği bölümünden mezun olanlar, ilköğretim

³⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz: Mustafa Köylü, “Öğretmen Adaylarına Göre Öğretmenlik Uygulamasının Bir Değerlendirilmesi”, Din Öğretimi Dergisi, S.34, Ankara, s.5-16.

⁴⁰ Cebeci, a.g.e, s. 125.

*İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi çılan ilahiyat fakülteleri şunlardır: Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Dicle Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Marmara, Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi.

okullarına din dersi öğretmeni olarak atanacaktı. İlahiyat bölümünden mezun olanlar ise öğretmen olmak istedikleri takdirde üç dönemlik tezsiz yüksek lisans yapmak suretiyle lise ve dengi okullara Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni ve İmam Hatip Liselerinde meslek dersleri öğretmeni olacaklardı. Böylece yeni düzenlemede öğrencilere program tercih hakkı kısmen de olsa verilmiştir. Çünkü ilk defa İlahiyat Fakülteleri çok amaçlı tek tip program uygulayan bir kurum olmaktan çıkarılmış ve bölümleşmeye gidilmiştir. Ayrıca ilk defa ilköğretim için de din dersi öğretmeni yetiştirilmeye başlanmıştır. Bu uygulamada Türkçe ve Sosyal Bilgiler yan dallarına yer verilmesi ise önemli bir gelişmedir.⁴² İlahiyat Fakültelerinin tarihinde ilk defa program geliştirmenin programa birtakım dersler ilave edip çıkarmayla yapılamayacağı anlaşılmıştır.

Bu program

- Amaçlar
- Dersin içeriği

Öğrenme ortamının bütünlüğü dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu program öğrencinin ders saatleri dışında daha fazla zamana sahip olmasını sağlamıştır.⁴³ Pedagojik formasyon kazandırma açısından bu durum çok önemli bir adımdır. Programda İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü'nün temel ilkeleri YÖK tarafından hazırlanan kitapçıkta şöyle belirlenmiştir:

1- Okullarda uygulanan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ders programında, İlköğretim öğrencilerinin ilgi, ihtiyaç ve öğrenme düzeyleri, ilgili okul düzeyindeki ders programları ile fakültelerdeki eğitim-öğretim süreci arasındaki paralellik esas alınmıştır.

2- Bu ilkeler ışığında program dört ana ders gurubundan oluşmaktadır:

Alan dersleri: 64 kredi

Kültür dersleri: 27 kredi

Formasyon dersleri: 36 kredi

Yan alan dersleri: (Türkçe ve Sosyal Bilgiler) 12 kredi

Seçmeli dersler: 14 kredi

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programında yer alan pedagojik formasyon dersleri şunlardır: Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Gelişim ve Öğrenme, Okul Deneyimi-I, Öğretimde Planlama ve Değerlendirme, Öğretim

⁴² Cebeci, a.g.e, s.125-127.

⁴³ Aydın, a.g.e, s. 253.

Teknolojileri ve Materyal Geliştirme, Özel Öğretim Yöntemleri-I, Sınıf Yönetimi, Okul Deneyimi-II, Özel Öğretim Yöntemleri-II, Rehberlik, Öğretmenlik Uygulaması.

3- Alan dersleri, İlahiyatla ilgili dersler olup, öğretmen adaylarına temel İlahiyat bilgilerini kazandırma amacına yöneliktir.

4- Kültür Dersleri ile öğretmen adaylarının sağlıklı bir kültürel alt yapı kazanmaları amaçlanmıştır. Bu şekilde din ve kültür ilişkisinin daha rahat kurulabileceği öngörülmüştür.

5- Öğretmenlik Formasyonu dersleri, gerçek okul ortamı ve öğretmenlik mesleğine ilişkin bilgi ve beceriler ön plana alınarak hazırlanmıştır. Formasyon dersleri, programa dengeli bir biçimde, bütünlük çerçevesi içerisinde ve aşamalı olarak dağıtılmıştır. Bu şekilde öğretmen adaylarının hem kendi konu alanlarındaki dersleri hem de formasyon dersleri ile öğretmenlik mesleğine hazırlanmış olacakları öngörülmüştür. Yapılan bu düzenleme ile Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programında toplam 36 kredilik pedagojik formasyon derslerine yer verilmiştir. Bu bağlamda:

a) "Gerek mesleğe giriş niteliğindeki dersler gerekse uygulama dersleri yoluyla öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğinin temel özelliklerini, güçlüklerini, zevkli yanlarını değişik boyutlarıyla anlamaları ve tanımaları öngörülmüştür. Bunun için öğretmen adaylarının okullarda yaptıkları uygulamaların mümkün olduğu ölçüde erken başlatılması benimsenmiş, böylece öğretmenlik mesleğini yakında tanımalarına yardımcı olacak okul deneyimi kazanmaları amaçlanmıştır.

b) Okullarda yapılan uygulamalar, öğretmenlik eğitiminin merkezini oluşturmaktadır. Bu anlayıştan hareketle programda yer alan formasyon derslerinin çoğuna uygulama saatleri konulmuştur. Bu şekilde öğretmen adaylarının derslerde öğrendiği bilgi ve becerilerin gerçek okul ortamı ve eğitim-öğretim süreci ile ilişkilendirilmesi ve uygulamaya aktarılması mümkün olacaktır.

c) Programda, gelişen bilgi teknolojilerinin okulda kullanımını ve öğretimde gerekli olan çeşitli materyallerin geliştirilmesini ön plana alan derslere yer verilmiştir. Bu dersler yoluyla öğretmen adaylarının (bilgisayar, internet, televizyon, video, projektör makineleri gibi) çeşitli öğretim araçlarını tanımaları ve öğretimde kullanmaları amaçlanmıştır. Bu şekilde geleceğin öğretmenin, teknolojiyi tanıyan ve öğretimde etkili ve verimli bir şekilde kullanabilen nitelikte olması öngörülmüştür.

d) Programda, uygulama derslerinin sayısı ve saatleri artırılmış ve dersler birbirleriyle ilişkilendirilmiştir. Bunun amacı, öğretmen adaylarının küçük kapsamlı uygulamalar yaparak çeşitli öğretmenlik becerilerini okul ve sınıf ortamında geliştirmeleri (çeşitli yöntemlerle öğretim, soru sorma, grup çalışması, materyal kullanma, sınav yapma, değerlendirme, toplantılara katılma, öğrencilere bireysel yardım, sınıf gözlemleri gibi) daha sonra da bir sınıfın sorumluluğunu alarak bizzat öğretmenlik yapmaları ve sonuçlarını görmeleridir.”⁴⁴

e) İlköğretim öğretmenliği programında “yan alan” uygulamasına yer verilmiştir. Yan alan uygulamasına göre, öğretmen adaylarının kendi öğretim alanları yanında ek bir alanda yetişmeleri benimsenmiştir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmen adayları programda yer alan “Türkçe” ve “Sosyal Bilgiler” yan alanlarından birini seçebilecektir.

f) Seçmeli dersler interdisipliner bir anlayışla öğrenme-öğretme sürecini işler hale getirecek nitelikte tasarlanmıştır. Bu öğretim sürecini işler hale getirecek nitelikte tasarlanmıştır. Bu şekilde öğretmen adaylarının, sınırlı da olsa kendilerinin belirleyeceği bir veya birkaç konuda bilgi sahibi olmasının yararlı olacağı düşünülmüştür. Öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda ders seçimi yapabilmeleri için dersi okutacak öğretim üye ve yardımcılarının dönem öncesinde dersin içeriğini ve kaynakçasını bir proje halinde Fakülte kuruluna sunmaları benimsenmiştir.”⁴⁵

Yukarıda belirtilen ilkeler ışığında İlahiyat Fakültelerinin yeniden yapılandırılmasından sonra, öğretmenlik istihdam alanlarına uygun eleman yetiştirmede önemli gelişmeler olmuştur. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği mezunları, ilköğretimde istihdam edilmek üzere yetiştirilmeye başlanmıştır. Nitekim 1998-1999 öğretim yılından itibaren İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programına kayıt yaptıran öğrencilerin okuldaki ilk yıllarından itibaren kendilerini İDKAB öğretmeni olarak algılamaları, öğretmenliğe atandıklarında herhangi bir güçlük çekmeden kolayca mesleklerine uyum göstermelerini sağlamıştır. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programının belli bir alana yönelik olarak hazırlanması ders çeşidi ve kredi/saat olarak fazla yüklü olmamasına sebep olmuştur. İDKAB Öğretmenliği programının, okullarda okutulan DKAB dersi öğretim

⁴⁴ Aydın, ” *Din Eğitimi Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi*”, <http://www.flw.ugent./cie/msaydin1.htm>, 22.12.2011; YÖK, İlahiyat Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme ve Lisans Programları, Ankara, 1998, s. 7-9.

⁴⁵ Davut Işıkdogan, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Mezunu Öğretmenlerin Yeterlilikleri (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi), Ankara, 2006, s. 87-91.

programının konuları etrafında odaklanması, mezun olan öğrencilerin öğretmenliğe atandıklarında mesleklerinde zorlanmadan görev yapmalarını sağlamıştır.⁴⁶

1998-1999 öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan bu yeni düzenleme ile din öğretimi alanına öğretmen yetiştirme nitelik açısından olumlu bazı gelişmeler göstermesi mümkündür. Artık tek yüksek din öğretimi kurumu olan İlahiyat Fakültesinde en azından ilköğretim alanına öğretmen yetiştirme ayrı bir programla ve Eğitim Fakültelerinde uyulan ölçütlere paralel bir şekilde gerçekleştirilecektir.⁴⁷

1.8. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programlarının Eğitim Fakültelerine Alınması

2006-2007 öğretim yılında, Eğitim Fakültelerinde uygulanan öğretmen yetiştirme programlarının çağın gereklerine uygun öğretmen yetiştirmede yeterli olup olmadığı tartışılmaya başlanmış ve konuyla ilgili bir takım çözüm önerileri ortaya koymak için çalışmalar yapılmıştır. Yükseköğretim Kurulu, Eğitim Fakültelerinin yöneticileri ve öğretim elemanlarıyla konuyu paylaşarak uygulanmakta olan sistemin aksayan yönlerini gidermeye ve geliştirmeye yönelik bir çalışmanın başlatılmasını uygun görmüştür. Yükseköğretim Kurulu 1997’de uygulanmaya başlanan sistemin bir anlamda güncellenmesini sağlamak ve aksayan yönlerini gidermek üzere 2006- 2007 yıllarında bir dizi çalışma yapmış ve bunun sonucunda uygulamayla ilgili bir takım kararlar almıştır. Bu yeni düzenlemede ilköğretim dal öğretmeni yetiştirme konusunda öngörülen yenilik ve değişikliklerden konumuzla ilgili olan bazı maddeler şu şekilde sıralanabilir:

- Programların özellikleri dikkate alınarak kompozisyonlarında; alan eğitimi % 50-60, öğretmenlik meslek bilgisi dersleri % 25-30, genel kültür % 15- 20 olacak şekilde esnek bir uygulamaya gidilmiştir.
- Yan alan uygulaması sonlandırılmış, fakültelere kredilerinin % 25’ini kendilerinin belirlemelerine imkân verilmiştir.
- Genel kültür derslerinin oranları artırılmıştır.
- “Topluma Hizmet Uygulamaları” adlı yeni bir ders konulmuştur.

⁴⁶ Mevlüt Kaya,” *İlahiyat Fakültelerinin İstihdam Alanlarına Uygun Eleman Yetiştirme Sorunu*”, Türkiye’de Yüksek Din Eğitiminin Sorunları, Yeniden Yapılandırılması ve Geleceği Sempozyumu (16-17 Ekim 2003), Isparta, s. 215-216.

⁴⁷ Halit Ev, Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sistemi ve Din Öğretimi Alanına Öğretmen Yetiştirme, DEÜİFD, XXXIII, 2011,s. 26.

- Yeni programın AB ülkeleriyle uygunluk arz ettiği, teknisyen öğretmen yerine, problem çözen ve öğrenmeyi öğreten entelektüel öğretmen yetiştirmenin hedeflendiği belirtilmiştir.
- Genelde Eğitim Fakülteleri Dekanlarının isteği doğrultusunda Okul Deneyimi uygulamasının birisi kaldırılmış, ders saatleri azaltılmıştır.⁴⁸

2006-2007 yapılan düzenlemeyle daha önce İlahiyat Fakültelerinde yer alan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Bölümü, Eğitim Fakültelerine alınmıştır. Aynı süreçte, diğer öğretmenlik programlarının güncelleştirilmesine paralel olarak bu program da güncellenmiştir.⁴⁹

YÖK'ten ilgili üniversite rektörlüklerine gönderilen 26.05.2006 tarihli Yükseköğretim Genel Kurul toplantısında konunun incelendiği ve 2547 sayılı Kanunun 2880 sayılı Kanunla 7/d-2 ve 7/h maddeleri uyarınca 2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere; 10 ilahiyat Fakültesi bünyesinde yer alan İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programlarının aynı üniversitelerin Eğitim Fakültesi ve Eğitim Bilimleri Fakültesi'ne, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü olarak aktarılmasına; yeni açılacak olan İstanbul Üniversitesi Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programına 60 öğrenci alınmasına ve Dicle Üniversitesi bünyesindeki ilköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Programının kapatılmasına, mevcut öğrencilerin mezun oluncaya kadar öğrenimlerine devam etmesine karar verildiği belirtilmektedir. Aynı yazıda ayrıca 11.07.1997 tarih ve 97.23.1660 sayılı Yürütme Kurulu Kararında yer alan bazı ifadelerin ve 10.09.1997 tarih ve 97.30.2248 sayılı ve 24.12.1997 tarih ve 97.47.3271 sayılı Yürütme Kurulu kararlarının iptal edildikleri bildirilmektedir.

Bu değişikliğe gidilmesinin temel gerekçesi olarak “öğretmenliğin bir meslek, bu mesleğin kazandırıldığı okulun da, öğretmen yetiştiren kurumlar olan “Eğitim Fakülteleri” olduğu, genel eğitimde yer alan 29 öğretmenlik dalının 28'inin Eğitim Fakültelerinde yer alırken bunlardan sadece birinin, İlahiyat Fakültelerinde yer almasının uygun olmayacağı; dolayısıyla böyle bir yapılanmaya, Öğretim Birliği Yasası çerçevesinde, sosyal bilim olarak din kültürü öğretmeni yetiştirmenin bir elden ve bir bütünlük içinde ele alınması amacıyla gidildiği” ifade edilmiştir. Bu yapılanma ile din kültürü öğretmen adaylarının, pedagojinin öne çıktığı eğitim ortamında, öteki

⁴⁸ Ev, a.g.m.,s.30.

⁴⁹ 26.05.2006 tarih ve 200 6.5.2375 sayılı YÖK Kararı'nın b maddesi.

disiplinlerde eğitim gören arkadaşlarıyla bir etkileşim içinde yetişecekleri düşünülmüştür.⁵⁰

2010 yılında Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği programı değiştirilmiş ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümüne dönüştürülmüştür. Bu karar 27.07.2010 tarihli Yükseköğretim Yürütme Kurulu toplantı kararıyla uygulamaya konulmuştur. Toplantı sonucunda şu maddeler yürürlüğe girmiştir:

a) 2010-2011 eğitim-öğretim yılından itibaren yeni kayıt olan öğrencilere 27.07.2010 tarihli Yürütme Kurulu toplantısında alınan karar uyarınca aşağıdaki programın uygulanması,

b) Daha önce anılan programa kayıtlı öğrencilerin kayıt oldukları dönemde uygulanmakta olan programa tabi olması,

c) 2010-2011 eğitim-öğretim yılından önce adı geçen bölüme kayıtlı olup mezuniyet hakkı elde eden öğrencilere diplomaların Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği olarak düzenlenmesi,

d) 2010-2011 eğitim-öğretim yılında adı geçen bölüme kayıt yaptıran ve mezuniyet hakkı elde eden öğrencilere diplomaların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği olarak düzenlenmesine karar verilmiştir.⁵¹

2010 yılında yürürlüğe konulan İDKAB Öğretmenliği programında yer alan pedagojik formasyon dersleri şunlardır: Eğitim Bilimine Giriş, Eğitim Psikolojisi, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı, Ölçme ve Değerlendirme, Sınıf Yönetimi, Özel Öğretim Yöntemleri I, Rehberlik, Okul Deneyimi, Öğretmenlik Uygulaması, Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi.

⁵⁰ YÖK, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007, Öğretmenin Üniversitede Yetişmesinin Değerlendirilmesi), YÖK Yayını, Ankara, Temmuz, s. 66.

⁵¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek-2

İKİNCİ BÖLÜM

2.BULGULAR VE YORUM

2.1. Kişisel Bilgiler

2.1.1. Cinsiyet

Tablo1. Katılımcıların Cinsiyet Durumlarına Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Cinsiyet	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Erkek	75	40,1	54	21,1
Kız	112	59,9	202	78,9
Toplam	187	100	256	100

Tablo 1’ de görüldüğü üzere araştırmamıza katılan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin % 40,1’ ini erkek öğrenciler, % 59,9’ unu kız öğrenciler oluşturmaktadır. Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunu(% 78,9) kız öğrenciler oluştururken, öğrencilerin % 21,1’ini erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya iki bölümden katılan toplam öğrenci sayısı 314 kız (% 70,9), 129 erkek (% 29,1) olmak üzere toplam 443’tür.

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi bölümünde okuyan öğrencilerin yarısından fazlasının kız öğrenci olduğu görülmektedir. Bu, sevindirici bir durumdur. Çünkü bu sonuç ailelerin kızlarını okuttuklarının açık bir işareti olmaktadır.

2.1.2. Sınıf

Tablo 2. Katılımcıların Okudukları Sınıflara Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Sınıf	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
1.Sınıf I. öğretim	40	21,4	58	22,7
1.Sınıf II. öğretim	30	16	54	21,1
2.Sınıf	48	25,7	53	20,7
3.Sınıf	43	23	56	21,9
4.Sınıf	26	13,9	35	13,7
Toplam	187	100	256	100

Tablo 2’den anlaşıldığı üzere katılımcıların sınıflarına göre dağılımı şöyledir: Atatürk Üniversitesi: I. Sınıf 70 kişi (% 37,4), II. Sınıf 48 kişi (% 25,7), III. Sınıf 43 kişi (% 23), IV. Sınıf 26 kişi (% 13,3) dir. Erciyes Üniversitesi: I. Sınıf 112 kişi (% 43,8), II. Sınıf 53 kişi (% 20,7), III. Sınıf 56 kişi (% 21,9), IV. Sınıf 35 kişi (% 13,7)‘dir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin orantılı olarak seçildiği göz önüne alındığında son sınıflardan alt sınıflara doğru öğrenci sayısında bir artma olduğu görülmektedir.

2.1.3. Katılımcıların Babalarının Öğrenim Durumu

Tablo 3. Katılımcıların Babalarının Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Baba öğrenim durumu	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Okuryazar değil	6	3,2	9	3,5
Okuryazar	16	8,6	7	2,7
İlkokul mezunu	62	33,2	112	48,3
Ortaokul mezunu	24	12,8	25	9,8
Lise mezunu	33	17,6	41	16
Üniversite mezunu	40	21,4	60	23,4
Lisansüstü	6	3,2	2	0,8
Toplam	187	100	256	100

Araştırmamıza katılan Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin babalarının öğrenim durumlarına baktığımızda % 3,2'si okuryazar değil, % 8,6'sı okuryazar, % 33,2'si ilkokul mezunu, % 12,8'si ortaokul mezunu, % 17,6'sı lise mezunu, % 21,4'ü üniversite mezunu ve % 3,2'si lisansüstü programlardan mezundur. Erciyes Üniversitesi'nde ise katılımcıların babalarının % 3,5'i okuryazar değil, % 2,7'si okuryazar, % 48,3'ü ilkokul mezunu, % 9,8'i ortaokul mezunu, % 16'sı lise mezunu, % 23,4'ü üniversite mezundur. Ayrıca katılımcıların % 0,8'i lisansüstü programlardan mezundur.

Görüldüğü gibi her iki üniversitedeki öğrencilerin babalarının büyük çoğunluğu ilkokul mezundur. Usta, 2001 yılında, İlahiyat Fakültesi öğrencilerine yönelik yaptığı araştırmada benzer sonuçlara ulaşmıştır.⁵²

2.1.4. Katılımcıların Annelerinin Öğrenim Durumu

Tablo 4. Katılımcıların Annelerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Anne Öğrenim Durumu	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Okur-yazar değil	37	19,8	39	15,2
Okuryazar	17	9,1	19	7,4
İlkokul mezunu	105	56,1	156	60,9
Ortaokul mezunu	19	10,2	30	11,7
Lise mezunu	7	3,7	8	3,1
Üniversite mezunu	1	0,5	4	1,6
Lisansüstü	1	0,5	-	-
Toplam	187	100	256	100

Araştırmamıza katılan Atatürk Üniversitesi'ndeki öğrencilerin annelerinin öğrenim durumlarına baktığımızda % 19,8'i okuryazar değil, % 9,1'i okuryazar, % 56,1'i ilkokul mezunu, % 10,2'si ortaokul mezunu, % 3,7'si lise mezunu, % 0,5'i üniversite mezundur. Ayrıca katılımcıların % 0,5'i lisansüstü programlardan

⁵² Bkz. Mustafa Usta, Türkiye'de Yüksek Din Eğitiminin Kurumlaşma ve Ekleşme Sorunları, M. Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 2001, s. 129-130.

mezundur. Erciyes Üniversitesi'nde ise katılımcıların annelerinin % 15,2'si okuryazar değil, % 7,4'ü okuryazar, % 60,9'u ilkököl mezunu, % 11,7'si ortaokul mezunu, % 3,1'i lise mezunu ve % 1,6'sı ise üniversite mezunudur.

Görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin yarıdan fazlası ilkököl mezunudur. İlkokul sonrası öğrenim görenlerin oranı da çok düşüktür. Ancak araştırmamızda kız çocuklarının oranı yüksek çıkmıştır. Artık ailelerin kız çocuklarını okutmak isteme gayretlerinin zamanla kadın nüfusun öğrenim seviyesinin yükselmesine katkı sağlayacağını söyleyebiliriz.

2.1.5. Katılımcıların İkamet Ettikleri Yer

Tablo 5. Katılımcıların İkamet Ettikleri Yere Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
İkamet	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Aile Yanı	46	24,6	60	23,4
Devlet yurdu	13	7	12	4,7
Özel yurt	32	17,1	48	18,8
Öğrenci Evi	88	47,1	126	49,2
Başka	8	4,3	10	3,9
Toplam	187	100	256	100

“İkamet ettiğiniz yer?” sorusuna Atatürk Üniversitesi'nden katılanların % 24,6'sı aile yanı, % 7'si devlet yurdu, %17,1'i özel yurt, % 47,1'i öğrenci evi % 4,3'ü ise başka cevabını vermiştir. Erciyes Üniversitesi'nden katılan öğrencilerin ise % 23,4'ü aile yanı, % 4,7'si devlet yurdu, % 18,8'i özel yurt, % 49,2'si öğrenci evi % 3,9'u ise başka cevabını vermiştir.

Buna göre katılımcıların yaklaşık yarısı öğrenci evlerinde, dörtte biri aile yanında ve geriye kalan dörtte biri ise yurtlarda ikamet etmektedir.

Başka görüş bildirenler ise şunları söylemişlerdir: Cemaat evi, akraba yanı, vakıf evleri. Görüldüğü gibi öğrencilerin büyük çoğunluğu öğrenci evinde kalmayı tercih etmektedir. Ay'ın 2000 yılında Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğrencilerine yaptığı araştırmasında öğrencilerden öğrenimleri sırasında evde kalanlar, en yüksek

oranı oluşturmaktadır.⁵³ Özdemir'in araştırmasında da, öğrencilerden öğrenimleri sırasında evde kalanlar en yüksek oranı oluşturmaktadır.⁵⁴

2.1.6. Katılımcıların Okudukları Bölümden Memnuniyeti ve Bölümü Kendi İstekleri İle Seçip Seçmedikleri

2.1.6.1. Katılımcıların Okudukları Bölümden Memnuniyeti

Tablo 6. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Okumaktan Memnun Olup Olmadıklarına İlişkin Görüşlerine Göre Dağılım

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Memnuniyet	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Evet	163	87,2	219	85,5
Hayır	24	12,8	37	14,5
Toplam	187	100	256	100

Tablo-6'dan öğrencilerin tamamına yakınının (% 85,5) İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Bölümü'nde okumaktan memnun oldukları anlaşılmaktadır. Koç (2003)'un araştırmasında da öğrencilerin büyük çoğunluğunun okudukları fakültenin memnun oldukları görülmektedir.⁵⁵

Öğrencilerin okudukları bölümden memnun olmaları sevindiricidir. Çünkü öğrencilerin yüksek öğrenim gördükleri kurumlardan memnun olmaları, başarılı bir öğrenim hayatı geçirmelerine olanak sağlayacaktır.

⁵³ Mehmet Emin Ay, “İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarından Beklentileri”, Gençlik Dönemi ve Eğitimi, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2000, s.78.

⁵⁴ Şuayip Özdemir, “İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Eğitim-Öğretim Beklentileri (Darende İlahiyat Fakültesi Örneği)”, Akademik Araştırmalar Dergisi, Yıl:4, S.15, İstanbul, 2002, s. 85-106.

⁵⁵ Ahmet Koç, “İlahiyat Fakültesi (İlahiyat Lisans Programı) Öğrencilerinin Sorun ve Beklentileri”, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, İstanbul, 2003, s. 37.

2.1.6.2. Katılımcıların Bölümü Kendi İstekleri İle Seçip Seçmediklerine Yönelik Görüşleri

Tablo 7. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliğini kendi isteklerine Göre Seçip Seçmediklerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Tercih	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Evet	170	90,9	211	82,4
Hayır	17	9,1	45	17,6
Toplam	187	100	256	100

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliğini kendi isteğinizle mi seçtiniz sorusuna katılımcıların tamamına yakını evet cevabını vermiştir. Öğrencilerin okudukları lisans programını kendilerinin seçmeleri akademik başarılarının artmasına ve tercih ettikleri bölümü severek okumalarına sebep olabilir. İsteyerek yapılan tercihler öğrencilerin üniversite eğitim süreçlerini olumlu yönde etkileyebilir.

Korkmaz'ın 2010 yılında Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesinde yaptığı çalışmada da araştırmaya katılan öğrenciler okudukları fakülteyi isteyerek seçtiklerini ifade etmişlerdir.⁵⁶ Öğrencilerin yüksek öğrenim gördükleri kurumdan memnun olmaları, başarılı ve mutlu bir öğrenim hayatı geçirmelerini sağlayacaktır.

⁵⁶ Mehmet Korkmaz, “İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Fakülteyi Tercih Nedenleri” (Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Örneği), Bilimname, C. XVIII, Erciyes, 2010/1, s.185.

3. İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN ÖĞRETİM ELEMANLARI İLE İLGİLİ SORUNLARI- BEKLENTİLERİ

3.1. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Öğrenciyi Birey Olarak Ele Alıp Önem Verip Vermediklerine Yönelik Beklentileri

Tablo 8. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Öğrenciyi Birey Olarak Ele Alıp Önem Verip Vermediklerine Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Birey olarak ele alma	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,5	2	0,8
Katılmıyorum	2	1,1	3	1,2
Kararsızım	1	0,5	11	4,3
Katılıyorum	24	12,	56	21,9
Tamamen katılıyorum	159	85	184	71,9
Toplam	187	100	256	100

Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu(% 85) “*Öğretim elemanları öğrenciyi birey olarak ele alıp önem vermelidir*” anket maddemize tamamen katılıyorum cevabını vermişlerdir, öğrencilerin % 12,8’i ise katılıyorum cevabını vermişlerdir. Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 71,9’u tamamen katılıyorum derken, % 21,9’u ise katılıyorum demiştir. Görüldüğü gibi her iki üniversiteden katılan öğrenciler öğretim elemanlarının öğrenciyi birey olarak ele alıp önem vermesi gerektiği konusunda hemfikirdir. Ekinci ve Burgaz 2007 yılında yaptıkları araştırmada benzer sonuçlara ulaşmışlardır.⁵⁷

Etkili bir öğretmen sınıfında bulunan her öğrencinin kendine has yetenekleri olduğunu, önemli olanın öğrencilerdeki bu yetenekleri keşfetmek suretiyle açığa çıkarmak ve öğrencileri yetenekleri doğrultusunda yönlendirmek olduğunu bilir. Yoksa öğrencinin sınıfta anlatılan herhangi bir dersten çok ileri ya da geride olmasını öğrenci için olumsuz bir özellik gibi yorumlanmamalıdır. Öğretim elemanlarının öğrenciyi birey

⁵⁷ C.Ergin Ekinci, Berrin Burgaz,” *Hacettepe Üniversitesi Öğrencilerinin Bazı Akademik hizmetlere İlişkin Beklenti ve Memnuniyet Düzeyleri*” Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2007, s. 125.

olarak ele alıp önem vermesi, daha başarılı bir eğitim-öğretim faaliyetinin yürütülmesini sağlayacaktır.⁵⁸

3.2. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Öğrenciye Yönelik Davranışlarında Adil Olmalarına Yönelik Beklentileri

Tablo 9. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Öğrenciye Yönelik Davranışlarında Adil Olmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Adil olmak	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	4	2,1	1	0,4
Katılmıyorum	-	-	2	0,8
Kararsızım	-	-	3	1,2
Katılıyorum	12	6,4	35	13,7
Tamamen Katılıyorum	171	91,4	215	84
Toplam	187	100	256	100

Tablo-9 ‘da görüldüğü gibi araştırmamıza Atatürk Üniversitesi’nden katılan öğrencilerin tamamına yakını (% 97,8) öğretim elemanlarının öğrenciye yönelik davranışlarında adil olması gerektiğini düşünmektedir, Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin % 84’ü bu anket maddesine tamamen katılıyorum, % 13,7’si katılıyorum, % 1,2’si kararsızım, % 0,8’i katılmıyorum, % 0,4’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Katılımcıların öğretim elemanlarının öğrenciye yönelik davranışlarında adil olması konusunda beklenti düzeylerinin yüksek bir orana sahip olduğu görülmektedir. Bu bulgu, öğrencilerin başarılarının değerlendirilmesi konusuna duyarlı oldukları biçiminde yorumlanabilir.

⁵⁸ Mustafa Çelikten vd.,” Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri” Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.19, 2005, s. 214.

3.3. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerine Hazırlanarak Girmelerine Dair Beklentileri

Tablo 10. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerine Hazırlanarak Girmelerine Dair Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Derse hazırlık	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1,6	1	0,4
Katılmıyorum	2	1,1	6	2,3
Kararsızım	1	0,5	3	1,2
Katılıyorum	30	16	54	21,1
Tamamen Katılıyorum	151	80,7	192	75
Toplam	187	100	256	100

Tablo 10’da görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılanların tamamına yakınının (% 96,7) öğretim elemanlarının derse hazırlanarak girmeleri gerektiği görüşüne sahip oldukları anlaşılmaktadır. Erciyes Üniversitesi’nden katılan öğrencilerin de tamamına yakınının (% 96,1) aynı görüşte olduğu görülmektedir.

Görüldüğü gibi katılımcıların tamamına yakını öğretim elemanlarının derslerine hazırlanarak girmeleri gerektiği yönünde hem fikirdir. Öğretim elemanlarının derse hazırlanarak girmeleri dersin düzenli, planlı bir şekilde ve hedeflenen amaçları gerçekleştirme konusunda daha verimli bir şekilde işlenmesine sebep olabilir. Çünkü yüksek öğretim düzeyindeki öğretime kılavuzluk eden öğretim elemanlarının bu işi hazırlıksız olarak yapması öğretimde çeşitli aksamaların olmasına sebep olabilecektir.

3.4. Katılımcıların Öğretim Elemanlarından Derslerden Sonra ve Programlarında Belirtilen Ofis Saatlerinde Rahatça Ulaşılabilir Olmalarına Dair Beklentileri

Tablo 11. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerden Sonra ve Programlarında Belirtilen Ofis Saatlerinde Rahatça Ulaşılabilir Olmalarına Dair Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Ulaşılabilir olma	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,5	2	0,8
Katılmıyorum	3	1,6	2	0,8
Kararsızım	5	2,7	8	3,1
Katılıyorum	45	24,1	66	25,8
Tamamen katılıyorum	133	71,1	178	69,5
Toplam	187	100	256	100

“Öğretim elemanları derslerden sonra ve programlarında belirtilen ofis saatlerinde rahatça ulaşılabilir olmalıdır” anket maddesine Atatürk Üniversitesi’nden katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu (% 71,1) tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Katılımcıların % 24,1’i katılıyorum, % 2,7’si kararsızım, % 1,6’sı katılmıyorum, % 0,5’i kesinlikle katılıyorum cevabını vermiştir. Araştırmamıza Erciyes Üniversitesi’nden katılan öğrencilerin % 69,5’i bu anket maddesine tamamen katılıyorum cevabını verirken, % 25,8’i katılıyorum, % 3,1’i kararsızım, % 0,8’i katılmıyorum ve % 0,8’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Öğrencilerin öğretim elemanlarına derslerden sonra veya belirtilen ofis saatlerinde rahatça ulaşabilmesi, öğrencilerin öğretim elemanlarına rahatlıkla soru sormalarını ve onların bilgilerinden faydalanmalarını sağlayabilir.

3.5. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerine Düzenli Olarak Zamanında Girmeleri ve Bitirmelerine Dair Beklentileri

Tablo 12. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerine Düzenli Olarak Zamanında Girmeleri ve Bitirmelerine Dair Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Derse düzenli giriş	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1,6	2	0,8
Katılmıyorum	4	2,1	4	1,6
Kararsızım	4	2,1	10	3,9
Katılıyorum	40	21,4	65	25,4
Tamamen katılıyorum	136	72,7	175	68,4
Toplam	187	100	256	100

Tablodan anlaşıldığı üzere Atatürk Üniversitesi'nin öğrencilerinin % 72,7'si öğretim elemanlarının derse düzenli olarak zamanında girmesi ve dersi zamanında bitirmesi gerektiğini söylemiştir. Ayrıca öğrencilerin % 21,4'ü katılıyorum, % 2,1'si kararsızım, % 2,1'i katılmıyorum ve % 1,6'sı kesinlikle katılmıyorum diyerek görüşlerini bildirmişlerdir. Erciyes Üniversitesi'ne baktığımızda ise öğrencilerin büyük çoğunluğunun (% 68,4) öğretim elemanlarının derslerine düzenli girmeleri ve bitirmeleri gerektiğini düşündüklerini görmekteyiz. Bununla birlikte katılımcıların % 25,4'ü katılıyorum, % 3,9'u kararsızım, % 1,6'sı katılmıyorum ve % 0,8'i kesinlikle katılmıyorum şeklinde görüş bildirmiştir.

Bu bulguya dayalı olarak öğrencilerin, öğretim elemanlarının derslerine düzenli olarak zamanında gelmelerini ve bitirmelerini çok önemsedikleri ve bundan çok memnun oldukları sonucu çıkarılabilir.⁵⁹

⁵⁹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Mürvet Pamuk, "Öğrencilerin Öğretim Üyesini Değerlendirmesine Ait Bir Uygulama", İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Ekonometri ve İstatistik Dergisi, S.1, 2005, s. 42-48.

3.6. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Kendi Konu Alanlarına Hâkim Olmalarına Yönelik Beklentileri

Tablo 13. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Kendi Konu Alanlarına Hâkim Olmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Alana hâkim olma	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	4	2,1	1	0,4
Katılmıyorum	1	0,5	3	-
Kararsızım	1	0,5	36	1,2
Katılıyorum	18	9,6	216	14,1
Tamamen katılıyorum	163	87,2		84,4
Toplam	187	100	256	100

Tablo 13'te görüldüğü gibi “*Öğretim elemanları kendi konu alanlarına hâkim olmalıdır*” anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 87,2’si tamamen katılıyorum, % 9,6’sı katılıyorum, % 0,5’i kararsızım, % 0,5’i katılmıyorum, % 2,1’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden katılanların tamamına yakını (% 84,4) katılıyorum, % 14,1’i katılıyorum, % 1,2’si kararsızım, % 0,4’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Araştırmamıza katılan öğrenciler, bir öğretim elemanında bulunması gereken niteliklerin içerisinde, “*Öğretim elemanları kendi konu alanlarına hâkim olmalıdır*” maddesine yüksek oranda katılmışlardır. Genç’in 2007 yılında yapmış olduğu bir çalışmada, Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü öğrencileri, alan bilgisini ideal bir öğretim elemanında bulunması gereken özelliklerden biri olarak görmüşlerdir.⁶⁰ Ayrıca Açı ve Saydan’ın yaptıkları araştırmada öğretim elemanlarının kendi uzmanlık alanlarında yeterli bilgiye sahip olması konusunda benzer oranların ortaya çıktığı görülmüştür.⁶¹ Öğrencilerin yapmış olduğu bu önemsemeler ve tercihler araştırmamız bulgularıyla örtüşmektedir.

⁶⁰ Zeki Salih Genç, “*Öğrenci Algılamalarına Göre İdeal Bir Öğretim Elemanında Bulunması gereken Özellikler*”, Milli Eğitim Dergisi, S. 173, 2007, s. 210-218.

⁶¹ Bora Açı, Reha Saydan, “*Öğretim Elemanlarının Akademik Kalite Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Kafkas Üniversitesi İİBF Örneği*”, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.13, S.2, 2009, s. 14.

3.7. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Alandaki Yenilikleri Öğrencilerle Paylaşmalarına Yönelik Beklentileri

Tablo 14. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Alandaki Yenilikleri Öğrencilerle Paylaşmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Yenilikleri paylaşma				
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,1	1	0,4
Katılmıyorum	2	1,1	-	-
Kararsızım	4	2,1	5	2
Katılıyorum	30	16	47	18,4
Tamamen katılıyorum	149	79,7	203	79,3
Toplam	187	100	256	100

Tablo 13'te görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin % 79,7'si tamamen katılıyorum, % 16'sı katılıyorum, % 2,1'i kararsızım, % 1,1'i katılmıyorum ve % 1,1'i kesinlikle katılmıyorum diyerek öğretim elemanlarının alandaki yenilikleri paylaşmaları gerektiği konusunda görüşlerini bildirmişlerdir. Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu (% 79,3) ise tamamen katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Katılımcıların % 18,4'ü katılıyorum, % 2'si kararsızım ve % 0,4'ü kesinlikle katılmıyorum demiştir.

Görüldüğü gibi her iki üniversiteden araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu, öğretim elemanlarının öğrencilerle alandaki yenilikleri paylaşmaları gerektiği konusuna tamamen katılmaktadır.

Öğretim elemanlarının alandaki yenilikleri öğrencileri ile paylaşmaları, öğrencilerin alan hakkında daha fazla bilgi sahibi olmalarını sağlayacaktır. Böylece öğrenciler, meslekleri ile ilgili yenilikleri yakından takip edebileceklerdir.

3.8. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerde Farklı Öğretim Yöntem ve Teknikleri Kullanmalarına Yönelik Beklentileri

Tablo 15. Katılımcıların Öğretim Elemanları Derslerde Farklı Öğretim Yöntem ve Teknikleri Kullanmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Yöntem	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,1	1	0,4
Katılmıyorum	2	1,1	2	0,8
Kararsızım	7	3,7	12	4,7
Katılıyorum	35	18,7	70	27,3
Tamamen katılıyorum	141	75,4	171	66,8
Toplam	187	100	256	100

“Öğretim elemanları derslerde farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanmalıdır” anket maddemize Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin % 75,4’ü katılmaktadır. Ayrıca katılımcıların % 18,7’si katılıyorum, % 3,7’si kararsızım demiştir. Katılımcıların % 2,2’si ise öğretim elemanlarının derste farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanmasına katılmamaktadır.

Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 66,8’i tamamen katılıyorum, % 27,3’ü katılıyorum, % 4,7’si kararsızım, % 0,8’i katılmıyorum ve % 0,4’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Görüldüğü gibi araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu öğretim elemanlarının derslerde farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanması gerektiğini düşünmektedir. Bu durumda öğretim elemanlarının derslerde farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanmasının derslerin daha verimli geçmesine vesile olacağını söyleyebiliriz.

3.9. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerde Farklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri Kullanmalarına Yönelik Beklentileri

Tablo 16. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerde Farklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemleri Kullanmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Farklı ölçme yöntemi	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,1	1	0,4
Katılmıyorum	4	2,1	3	1,2
Kararsızım	6	3,2	29	11,3
Katılıyorum	49	26,2	76	29,7
Tamamen katılıyorum	126	67,4	147	57,4
Toplam	187	100	256	100

Tablo 15’te görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin tamamına yakınının (% 93,6) öğretim elemanlarının derslerde farklı ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanması gerektiğini söylediklerini görmekteyiz. Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin ise % 57,4’ü tamamen katılıyorum, % 29,7’si katılıyorum, % 11,3’ü kararsızım, % 1,2’si katılmıyorum, % 0,4’ü kesinlikle katılmıyorum diyerek anket sorumuza cevap vermiştir.

Bu durumda öğrencilerin öğretim elemanlarından derslerde farklı ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanmalarına yönelik beklenti düzeyinin çok yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Öğretim elemanlarının öğretim görevini yerine getirirken ölçme değerlendirme sürecini iyi bilmeleri ve ölçme-değerlendirmenin ilkelerine uygun hareket etmeleri verimli ve etkili bir öğrenimin gerçekleşmesine yol açabilir.

3.10. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerde Araştırmaya ve İşbirliğine Teşvik Edecek Etkinliklere Yer Vermelerine Yönelik Beklentileri

Tablo 17. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Derslerde Araştırmaya ve İşbirliğine Teşvik Edecek Etkinliklere Yer Vermelerine Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
İşbirliği	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,1	2	0,8
Katılmıyorum	6	3,2	10	3,9
Kararsızım	3	1,6	16	6,2
Katılıyorum	43	23	86	33,6
Tamamen katılıyorum	133	71,1	142	55,5
Toplam	187	100	256	100

Tabloda görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi'ndeki katılımcıların büyük çoğunluğu (% 71,1) öğretim elemanlarının derslerde araştırma ve işbirliğine teşvik edecek etkinliklere yer vermesi gerektiğine tamamen katılmaktadır. Ayrıca katılımcıların % 23'ü katılıyorum, % 1,6'sı kararsızım, % 3,2'si katılmıyorum, % 1,1'i kesinlikle katılmıyorum diyerek anket sorumuza cevap vermiştir. Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin ise % 55,5'i tamamen katılıyorum, % 33,6'sı katılıyorum, % 6,2'si kararsızım, % 3,9'u katılmıyorum ve % 0,8'i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Görüldüğü gibi araştırmamıza katılan öğrencilerin tamamına yakını öğretim elemanlarının derste araştırma ve işbirliğine teşvik edecek etkinliklere yer vermesini istemektedir. Öğrencileri işbirliğine teşvik edecek etkinliklerin artırılması, öğrenciler arasında dayanışma ve yardımlaşma faaliyetlerini artırabilir.

3.11. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Öğrencileri İle Sağlıklı İletişim Kurmalarına Yönelik Beklentileri

Tablo 18. Katılımcıların Öğretim Elemanlarının Öğrencileri İle Sağlıklı İletişim Kurmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
İletişim kurma	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,5	3	1,2
Katılmıyorum	2	1,1	5	2
Kararsızım	1	0,5	2	0,8
Katılıyorum	27	14,4	46	18
Tamamen katılıyorum	156	83,4	200	78,1
Toplam	187	100	256	100

“Öğretim elemanları öğrencileri ile sağlıklı iletişim kurmalıdır.” anket maddemize Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin % 83,4’ü katılmaktadır. Ayrıca katılımcıların % 14,4’si katılıyorum, % 0,5’i kararsızım demiştir. Katılımcıların % 1,7’si ise katılmamaktadır.

Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 78,1’i tamamen katılıyorum, % 18’i katılıyorum, % 0,8’i kararsızım, % 2’si katılmıyorum ve % 1,2’si kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Yükseköğretimde öğrencilerin iletişimde bulunduğu kişiler genelde öğretim elemanları olmaktadır. Öğretim elemanının sahip olduğu iletişim yaklaşımı, öğrencinin akademik başarısını ve diğer insanlarla olan iletişimini olumlu yönde etkileyebilir.⁶²

⁶² Ayrıntılı bilgi için bkz. Sait Taş, “Öğretim Elemanlarının Sınıf İçi ve Sınıf Dışı Davranışlarının Öğretim Elemanı-Öğrenci İletişimine Yansımaları”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.9, 2009, s. 171-192.

4. ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİNDEN BEKLENTİLERİ

Akademik danışmanlık ve rehberlik hizmetleri öğrencilerin akademik danışmanları tarafından yerine getirilen hizmetlerdir. Atatürk Üniversitesi'nde ve Erciyes Üniversitesi'nde öğrencilere okula başladıkları ilk yıldan itibaren ders kayıtları ve diğer konularda yardımcı olmak üzere bir akademik danışman atanmakta ve bazı iş ve işlemler onların rehberliğinde gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda düşünülebilecek hizmetler öğrencilerin başarı durumlarının izlenmesi, meslekleri ve bölümleriyle ilgili olarak öğrencilerin bilgilendirilmesi, mezuniyet sonrası iş seçeneklerinin tanıtılması, yeni öğrencilere oryantasyon vb. hizmetleri içermektedir.

4.1. Katılımcıların Akademik Danışman Öğrencilerin Yapmaları Gereken İşlemler Konusunda Gerekli Açıklamaları Yapmalarına Yönelik Beklentileri

Tablo 19. Katılımcıların Akademik Danışman Öğrencilerin Yapmaları Gereken İşlemler Konusunda Gerekli Açıklamaları Yapmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Açıklama	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,5	-	-
Katılmıyorum	-	-	2	0,8
Kararsızım	1	0,5	2	0,8
Katılıyorum	31	16,6	39	15,2
Tamamen katılıyorum	154	82,4	213	83,2
Toplam	187	100	256	100

Tablo-19'da görüldüğü gibi “Akademik danışman öğrencilerin yapmaları gereken işlemler konusunda gerekli açıklamaları yapmalıdır ” anket maddemize Atatürk Üniversitesi'nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 82,4'ü tamamen katılıyorum, % 16,6'sı katılıyorum, % 0,5'i kararsızım, % 0,5'i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi'nden katılanların

tamamına yakını (% 83,2) tamamen katılıyorum, % 15,2'si katılıyorum, % 0,8'i kararsızım, % 0,8'i katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Tablo-19'a bakıldığında akademik danışmanın öğrencilerin yapmaları gereken işlemler konusunda gerekli açıklamaları yapmasına yönelik öğrenci beklentilerinin yüksek bir orana sahip olduğu görülmektedir. Bu durum öğrencilerin akademik danışmanın öğrencilerin yapmaları gereken işlemler konusunda gerekli açıklamaları yapması konusunu önemsediklerini göstermektedir.

4.2. Katılımcıların Akademik Danışmanın Yeni Öğrencilere Yönelik Kapsamlı Tanıtım (Üniversite, bölüm, öğretim elemanları, olanaklar, etkinlik vs.) Yapmalarına Yönelik Beklentileri

Tablo 20. Katılımcıların Akademik Danışmanın Yeni Öğrencilere Yönelik Kapsamlı Tanıtım (Üniversite, bölüm, öğretim elemanları, olanaklar, etkinlik vs.) Yapmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Tanıtım	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,5	-	-
Katılmıyorum	1	0,5	1	0,4
Kararsızım	3	1,6	9	3,5
Katılıyorum	28	15	56	21,9
Tamamen katılıyorum	154	82,4	190	74,2
Toplam	187	100	256	100

“Akademik danışman yeni öğrencilere yönelik kapsamlı tanıtım(üniversite, bölüm, öğretim elemanları, olanaklar, etkinlik vs.) yapmalıdır.” anket maddemize Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin % 82,4'ü tamamen katılmaktadır. Ayrıca katılımcıların % 15'i katılıyorum, % 1,6'sı kararsızım demiştir. Katılımcıların % 1'i ise akademik danışmanların tanıtım yapmasına katılmamaktadır.

Erciyes Üniversitesi'nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 74,2'si tamamen katılıyorum, % 21,9'u katılıyorum, % 3,5'i kararsızım ve % 0,4'ü katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Kutlu, 2004 yılında yaptığı araştırmada da benzer sonuçlara ulaşmıştır.⁶³ Akademik danışmanın bölüme yeni gelen öğrencilere üniversite, öğretim elemanları, olanaklar ve etkinlikler noktasında tanıtım yapması; öğrencilerin okuyacakları üniversiteyi daha iyi tanımlarını ve okuyacakları bölüme ısınmalarını sağlayacaktır.

4.3. Katılımcıların Akademik Danışmanın Öğrencilere Meslekleri ve Bölümleri İle İlgili Rehberlik, Bilgilendirme ve Danışmanlık Yapmalarına Yönelik Beklentileri

Tablo 21. Katılımcıların Akademik Danışmanın Öğrencilere Meslekleri ve Bölümleri İle İlgili Rehberlik, Bilgilendirme ve Danışmanlık Yapmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Rehberlik	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,5	1	0,4
Katılmıyorum	2	1,1	-	-
Kararsızım	2	1,1	3	1,2
Katılıyorum	28	15	43	16,8
Tamamen katılıyorum	154	82,4	209	81,6
Toplam	187	100	256	100

Tablo-21’de görüldüğü gibi “Öğrencilere meslekleri ve bölümleri ile ilgili rehberlik, bilgilendirme ve danışmanlık yapmalıdır.” anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 82,4’ü tamamen katılıyorum, % 15’i katılıyorum, % 1,1’i kararsızım, % 1,1’i katılmıyorum, % 0,5’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden katılanların tamamına yakını (% 81,6) katılıyorum, % 16,8’i katılıyorum, % 1,2’si kararsızım, % 0,4’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Ergin ve Burgaz 2007’de yaptıkları araştırmada da benzer sonuçlara ulaşmışlardır.⁶⁴

⁶³ Mustafa Kutlu, “Üniversite Öğrencilerinin Alıştırma-Oryantasyon Hizmetlerine İlişkin Karşılaştıkları Sorunlar ve Beklentileri”, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı (İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi), Malatya, 2004, s. 2-17.

⁶⁴ Ergin ve Burgaz, a.g.m, s.128.

4.4. Katılımcıların Akademik Danışmanın Mezuniyet Sonrası İş Seçenekleri Konusunda Kapsamlı Tanıtım Yapmalarına Yönelik Beklentileri

Tablo 22. Katılımcıların Akademik Danışmanın Mezuniyet Sonrası İş Seçenekleri Konusunda Kapsamlı Tanıtım Yapmalarına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
İş tanıtımı	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,5	1	0,4
Katılmıyorum	1	0,5	1	0,4
Kararsızım	6	3,2	2	0,8
Katılıyorum	29	15,5	48	18,8
Tamamen katılıyorum	150	80,2	204	79,7
Toplam	187	100	256	100

Tablo 22 ‘de görüldüğü gibi araştırmamıza Atatürk Üniversitesi’nden katılan öğrencilerin tamamına yakını(% 95,7) akademik danışmanın mezuniyet sonrası iş seçenekleri konusunda kapsamlı tanıtım yapması gerektiğini düşünmektedir. Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin % 79,7’si bu anket maddesine tamamen katılıyorum, % 18,8’i katılıyorum, % 0,8’i kararsızım, % 0,4’ü katılmıyorum, % 0,4’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 22’ye bakıldığında akademik danışmanlık ve rehberlikle ilgili hizmetlere ilişkin öğrenci beklentilerinin yüksek bir orana sahip olduğu görülmektedir. Bu durum öğrencilerin mezuniyet sonrası iş seçenekleri konusunda kapsamlı tanıtım yapılması konusunu önemsediklerini göstermektedir.

5. ÖĞRENCİLERİN BÖLÜMDEN BEKLENTİLERİ

5.1. Katılımcıların Bölümde Öğrencilerin İlgi ve Gereksinimlerini Karşılacak Sayı ve Çeşitlilikte Seçmeli Dersler Olmasına Yönelik Beklentileri

Tablo 23. Katılımcıların Bölümde Öğrencilerin İlgi ve Gereksinimlerini Karşılacak Sayı ve Çeşitlilikte Seçmeli Dersler Olmasına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Seçmeli dersler	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,1	1	0,4
Katılmıyorum	1	0,5	3	1,2
Kararsızım	6	3,2	6	2,3
Katılıyorum	56	29,9	57	22,3
Tamamen katılıyorum	122	65,2	189	73,8
Toplam	187	100	256	100

Tabloda görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi'ndeki katılımcıların yarıdan fazlası (% 65,2) bölümde öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerini karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli dersler olması gerektiği görüşündedir. Ayrıca katılımcıların % 29,9'u katılıyorum, % 3,2'si kararsızım, % 0,5'i katılmıyorum, % 1,1'i kesinlikle katılmıyorum diyerek anket sorumuza cevap vermiştir. Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin ise % 73,8'i tamamen katılıyorum, % 23,3'ü katılıyorum, % 2,3'ü kararsızım, % 1,2'si katılmıyorum, % 0,4'ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Görüldüğü gibi araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu ilgi ve gereksinimlerini karşılayacak seçmeli dersler olması gerektiğini düşünmektedirler. Programda öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerini karşılayıcı dersler olması öğrencilerin ilgi duydukları alanlar konusunda bilgi edinmelerine yol açabilir.

5.2. Katılımcıların Bölümde Mesleki Alan İle İlgili Yeterlilikleri Kazandırıcı Dersler Olmasına Yönelik Beklentileri

Tablo 24. Katılımcıların Bölümde Mesleki Alan İle İlgili Yeterlilikleri Kazandırıcı Dersler Olmasına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Mesleki alan dersi	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,1	1	0,4
Katılmıyorum	-	-	1	0,4
Kararsızım	1	0,5	2	0,8
Katılıyorum	33	17,6	40	15,6
Tamamen katılıyorum	151	80,7	212	82,8
Toplam	187	100	256	100

“Bölümde mesleki alan ile ilgili yeterlilikleri kazandırıcı dersler olmalıdır” anket maddemize Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin % 80,7’si katılmaktadır. Ayrıca katılımcıların % 17,6’sı katılıyorum, % 0,5’i kararsızım demiştir. Katılımcıların % 1,1’i ise katılmamaktadır.

Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 82,8’i tamamen katılıyorum,% 15,6’sı katılıyorum, % 0,8’i kararsızım, % 0,4’ü katılmıyorum ve % 0,4’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu mesleki alan ile ilgili yeterlilikleri kazandırıcı dersler olması gerektiğini düşünmektedirler. Bir öğretmenin bir alanda uzmanlık bilgisine sahip olması yanında aynı zamanda öğretmenlik mesleği ile ilgili bazı bilgi ve becerilere de sahip olması gerekir. Öğretmen konu alanını ne kadar iyi bilirse bilsin, sahip olduğu bilgileri öğrencilerine aktaramazsa mesleğinde başarılı olamaz. Bu nedenle öğretmenin, öğretme becerisine sahip olması gerekir. Bu nedenle bölümde mesleki alan ile ilgili yeterlilikleri kazandırıcı derslerin olması başarılı öğretmenlerin yetiştirilmesi açısından önemlidir.⁶⁵

⁶⁵ Münire Erden, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Alkım Yayınları Ankara, 1998, s. 27.

5.3.Katılımcıların Bölümde Öğretmenlik Meslek Bilgisi İle İlgili Yeterlilikleri Kazandırıcı Dersler Olmasına Yönelik Beklentileri

Tablo 25. Katılımcıların Bölümde Öğretmenlik Meslek Bilgisi İle İlgili Yeterlilikleri Kazandırıcı Dersler Olmasına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Meslek bilgisi	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,1	2	0,8
Katılmıyorum	1	0,5	2	0,8
Kararsızım	4	2,1	5	2
Katılıyorum	31	16,6	58	22,7
Tamamen katılıyorum	149	79,7	189	73,8
Toplam	187	100	256	100

Tablo 25’te görüldüğü gibi araştırmamıza Atatürk Üniversitesi’nden katılan öğrencilerin tamamına yakını (% 96,3) bölümde öğretmenlik meslek bilgisi ile ilgili yeterlilikleri kazandırıcı dersler olması gerektiğini düşünmektedir. Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin % 73,8’i bu anket maddesine tamamen katılıyorum, % 22,7’si katılıyorum, % 2’si kararsızım, % 0,8’i katılmıyorum, % 0,8’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Görüldüğü gibi araştırmamıza katılan öğrencilerin tamamına yakını bölümde öğretmenlik meslek bilgisi ile ilgili yeterlilikleri kazandırıcı dersler olması gerektiğini düşünmektedir.

5.4. Katılımcıların Bölümde Genel Kültür İle İlgili Yeterlilikleri Kazandırıcı Dersler Olmasına Yönelik Beklentileri

Tablo 26. Katılımcıların Bölümde Genel Kültür İle İlgili Yeterlilikleri Kazandırıcı Dersler Olmasına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Genel kültür	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	1	0,5	1	0,4
Katılmıyorum	2	1,1	2	0,8
Kararsızım	8	4,3	7	2,7
Katılıyorum	45	24,1	65	25,4
Tamamen katılıyorum	131	70,1	181	70,7
Toplam	187	100	256	100

Tablo 26’da görüldüğü gibi “Bölümde genel kültür ile ilgili yeterlilikleri kazandırıcı dersler olmalıdır.” anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 70,1’i tamamen katılıyorum, % 24,1’i katılıyorum, % 4,3’ü kararsızım, % 1,1’i katılmıyorum, % 0,5’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılanların büyük çoğunluğu (% 70,7) tamamen katılıyorum, % 25,4’ü katılıyorum, % 2,7’si kararsızım, % 0,8’i katılmıyorum ve % 0,4’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Görüldüğü gibi Atatürk ve Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin büyük çoğunluğu bölümde genel kültür ile yeterlilikleri kazandırıcı dersler olması gerektiğini düşünmektedir. Bu durum öğrencilerin genel kültür dersleri ile ilgili beklentilerinin yüksek olduğunu göstermektedir.

5.5. Katılımcıların Bölümde Yeterli Düzeyde Sosyal Faaliyet Yapılmasına Yönelik Beklentileri

Tablo 27. Katılımcıların Bölümde Yeterli Düzeyde Sosyal Faaliyet Yapılmasına Yönelik Beklentilerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Sosyal faaliyet	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	3	1,6	3	1,2
Katılmıyorum	3	1,6	10	3,9
Kararsızım	9	4,8	3	1,2
Katılıyorum	46	24,6	48	18,8
Tamamen katılıyorum	126	67,4	192	75
Toplam	187	100	256	100

“Bölümde yeterli düzeyde sosyal faaliyet yapılmalıdır.” anket maddemize Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin % 67,4’ü tamamen katılmaktadır. Ayrıca katılımcıların % 24,6’sı katılıyorum, % 4,8’i kararsızım demiştir. Katılımcıların % 3,2’si ise katılmamaktadır.

Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 75 ’i tamamen katılıyorum, % 18,8’i katılıyorum, % 1,2’si kararsızım, % 3,9’u katılmıyorum ve % 1,2’si kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Yukarıdaki tablodan anlaşıldığı üzere öğrencilerin sosyal faaliyet yapılması konusunda bölümden beklentileri yüksektir. Bilgiye ulaşma ve elde edilen bilgilerin beceriye dönüştürülerek günlük yaşamda işe yarayacak bir şekilde kullanılması için, eğitim sürecinde sosyal etkinliklere sık sık yer verilmesi, öğrenci başarısını artırabilir. Bu durumda bölümdeki sosyal faaliyet sayısını artırılması öğrenciler açısından memnun edici olabilir.

6. İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ EĞİTİMİ BÖLÜMÜNDEKİ DERSLER HAKKINDA NE DÜŞÜNDÜKLERİ

6.1. Katılımcıların Bölümde Mesleki Alan Bilgisi Derslerinin Yeterli Düzeyde Verilip Verilmediğine Yönelik Görüşleri

Tablo 28. Katılımcıların Bölümde Mesleki Alan Bilgisi Derslerinin Yeterli Düzeyde Verilip Verilmediğine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Mesleki alan bilgisi	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	35	18,7	42	16,4
Katılmıyorum	61	32,6	96	37,5
Kararsızım	33	17,6	40	15,6
Katılıyorum	35	18,7	43	16,8
Tamamen katılıyorum	23	12,3	35	13,7
Toplam	187	100	256	100

Tablo 28’de görüldüğü gibi “İDKABÖ bölümünde mesleki alan bilgisi yeterli düzeyde verilmektedir.” anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 12,3’ü tamamen katılıyorum, % 18,7’si katılıyorum, % 17,6’sı kararsızım, % 32,6’sı katılmıyorum, % 18,7’si kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden katılanların % 13,7’si tamamen katılıyorum, % 16,8’i katılıyorum, % 15,6’sı kararsızım, % 37,5’i katılmıyorum ve % 16,4’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Araştırmamıza göre katılımcıların önemli bir kısmı İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü’nde mesleki alan derslerinin yeterli düzeyde verilmediği görüşündedir. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalının 4. sınıfında öğrenim gören (birinci ve ikinci öğretim) 400 öğrenci örneklem grubu üzerinde yapılan bir araştırmada öğrencilerin öğretim elemanlarından bekledikleri birinci ve en önemli özellik alan bilgisine sahip olmalarıdır.⁶⁶

⁶⁶ Genç, a.g.e, s. 215.

6.2. Katılımcıların Bölümde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Yeterli Düzeyde Verilip Verilmediğine Yönelik Görüşleri

Tablo 29. Katılımcıların Bölümde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Yeterli Düzeyde Verilip Verilmediğine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Öğretmenlik meslek bilgisi	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	21	11,2	22	8,6
Katılmıyorum	31	16,6	82	32
Kararsızım	29	15,5	54	21,1
Katılıyorum	70	37,4	74	28,9
Tamamen katılıyorum	36	19,3	24	9,4
Toplam	187	100	256	100

Tablo 29’ da görüldüğü gibi “*İDKABÖ bölümünde öğretmenlik meslek bilgisi dersleri yeterli düzeyde verilmektedir.*” anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 19,3’ü tamamen katılıyorum, % 37,4’ü katılıyorum, % 15,5’i kararsızım, % 16,6’sı katılmıyorum ve % 11,2’si kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılanların yaklaşık yüzde onu (% 9,4) tamamen katılıyorum, % 28,9’u katılıyorum, yaklaşık beşte biri (% 21,1) kararsızım, % 32’si katılmıyorum ve % 8,6’sı kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Öğretmenlik mesleğinin icra edilebilmesi için bireyin öncelikle bilgi aktaracağı konu alanında uzman olması gerekir. Ancak bu durum tek başına yeterli değildir. Öğretmen aynı zamanda öğretmenlik meslek bilgisine sahip olmalıdır. Diğer bir deyişle, öğretmenin kendini Eğitim Bilimleri alanında geliştirmesi ve bu alandaki kuram ve ilkeleri bilmesi gerekir. Bu nedenle öğretmenlik mesleğine girecek kişilerin mesleki alan derslerini kuramsal (teorik) açıdan iyi bir şekilde alması önemlidir.⁶⁷

⁶⁷ Erden, a.g.e, s. 27.

6.3. Katılımcıların Bölümde Genel Kültür Derslerinin Yeterli Düzeyde Verilip Verilmediğine Yönelik Görüşleri

Tablo 30. Katılımcıların Bölümde Genel Kültür Derslerinin Yeterli Düzeyde Verilip Verilmediğine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Genel kültür	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	14	7,5	33	12,9
Katılmıyorum	62	33,2	100	39,1
Kararsızım	41	21,9	62	24,2
Katılıyorum	46	24,6	48	18,8
Tamamen katılıyorum	24	12,8	13	5,1
Toplam	187	100	256	100

Tabloda görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi'ndeki katılımcıların % 37,4'ü İDKABÖ bölümünde genel kültür derslerinin yeterli düzeyde verildiği görüşüne katılmaktadır. Ayrıca katılımcıların % 21,9'u kararsızım, % 33,2'si katılmıyorum, % 7,5'i kesinlikle katılmıyorum diyerek anket sorumuza cevap vermiştir. Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin ise % 5,1'i tamamen katılıyorum, % 18,8'i katılıyorum, % 24,2'si kararsızım, % 39,1'i katılmıyorum, % 12,9'u kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Öğrencilerin sosyalleşmesini sağlamak ve onlara kültürü aktarmak bütün öğretmenlerin görevleri arasında yer almaktadır. Temel görevi öğrencinin sosyalleşmesi ve toplumsal kültürü öğrenciye aktarmak olan öğretmenin bu görevini başarıyla yerine getirebilmesi için içinde yaşadığı toplumu, kültürel özellikleri ile birlikte tanıması gerekir. Öğretmen görev yaptığı yerleşim biriminin özelliklerini, ailelerin yaşam tarzını, değerlerini ve normlarını bilmelidir. Aksi takdirde öğretmenler istemedikleri halde kendilerini çevre, aile veya öğrenci ile çatışma halinde bulabilirler.⁶⁸ Bu nedenle İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü programlarında yeterli düzeyde genel kültür derslerine yer verilmesi son derece önemlidir.

⁶⁸ Genç, a.g.m, s. 221; Erden, a.g.e, s. 27.

6.4. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Programında Açılan Seçmeli Derslerin Nitelikli ve İçeriği Dolgun Dersler Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 31. Katılımcıların İDKABÖ Programında Açılan Seçmeli Derslerin Nitelikli ve İçeriği Dolgun Dersler Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Seçmeli ders	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	24	12,8	40	15,6
Katılmıyorum	59	31,6	84	32,8
Kararsızım	54	28,9	82	32
Katılıyorum	32	17,1	38	14,8
Tamamen katılıyorum	18	9,6	12	4,7
Toplam	187	100	256	100

Tablo 31’de görüldüğü gibi “İDKABÖ programında açılan seçmeli dersler nitelikli, içeriği dolgun derslerdir.” anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin yaklaşık onda biri(% 9,6) tamamen katılıyorum, % 17,1’i katılıyorum, % 28,9’u kararsızım, % 31,6’sı katılmıyorum, % 12,8’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılanların % 4,7’si tamamen katılıyorum, % 14,8’i katılıyorum, % 32’si kararsızım, % 32,8’i katılmıyorum ve % 15,6’sı kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Görüldüğü gibi her iki üniversiteden araştırmamıza katılan öğrencilerin yarıya yakını; İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü programında açılan seçmeli derslerin nitelikli, içeriği dolgun dersler olduğuna katılmamaktadır.

6.5. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Programında Açılan Seçmeli Derslerin Sayısının Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 32. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Programında Açılan Seçmeli Derslerin Sayısının Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Seçmeli Ders Sayısı	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	26	13,9	32	12,5
Katılmıyorum	58	31	97	37,9
Kararsızım	44	23,5	72	28,1
Katılıyorum	41	21,9	42	16,4
Tamamen katılıyorum	18	9,6	13	5,1
Toplam	187	100	256	100

Tablo 32’de görüldüğü gibi “İDKABÖ programında açılan seçmeli derslerin sayısı yeterlidir.” anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin yaklaşık yüzde onu tamamen katılıyorum (% 9,6), % 21,5’i katılıyorum, % 23,5’i kararsızım, % 31’i katılmıyorum ve % 13,9’u kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden katılanların yaklaşık yüzde beşi(% 5,1) tamamen katılıyorum, % 16,4’u katılıyorum, % 28,1’i kararsızım, % 37,9’u katılmıyorum ve % 12,5’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılanların yarıya yakını, Erciyes Üniversitesi’nden katılanların ise yarısı programda yer alan seçmeli ders sayısını yeterli görmemektedir.

6.6. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Programında Açılan Seçmeli Derslerin Öğrencilerin İhtiyaç Duydukları Konuları İçerip İçermediğine Yönelik Görüşleri

Tablo 33. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Programında Açılan Seçmeli Derslerin Öğrencilerin İhtiyaç Duydukları Konuları İçerip İçermediğine Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Seçmeli Ders İhtiyacı	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	30	16	34	13,3
Katılmıyorum	58	31	96	37,5
Kararsızım	40	21,4	80	31,2
Katılıyorum	41	21,9	31	12,1
Tamamen katılıyorum	18	9,6	15	5,9
Toplam	187	100	256	100

“İDKABÖ programında açılan seçmeli dersler öğrencilerin ihtiyaç duydukları konuları içerir.” anket maddemize Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin yaklaşık yüzde onu (% 9,6) tamamen katılmaktadır. Ayrıca katılımcıların yaklaşık beşte biri (% 21,9) katılıyorum, % 21,4’ü kararsızım demiştir. Katılımcıların % 47’si ise katılmamaktadır.

Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin yaklaşık yüzde beşi (% 5,9) tamamen katılıyorum, % 12,1’i katılıyorum, % 31,2’si kararsızım, % 37,5’i katılmıyorum ve % 13,3’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin önemli bir bölümü, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü programında açılan seçmeli derslerin öğrencilerin ihtiyaç duydukları konuları içermediği görüşündedir.

6.7. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Mesleki Alan Derslerinin Kuramsal (Teorik) Açından Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 34. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Mesleki Alan Derslerinin Kuramsal (Teorik) Açından Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Alan dersi teori	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	28	15	35	13,7
Katılmıyorum	60	32,1	99	38,7
Kararsızım	36	19,3	70	27,3
Katılıyorum	44	23,5	36	14,1
Tamamen katılıyorum	19	10,2	16	6,2
Toplam	187	100	256	100

Tablo-34'te görüldüğü gibi ” *İDKABÖ mesleki alan dersleri kuramsal(teorik) açıdan yeterlidir.*” anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin yaklaşık yüzde onu tamamen katılıyorum (% 10,2), % 23,5’i katılıyorum, % 19,3’ü kararsızım, % 32,1’i katılmıyorum ve % 15’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden katılanların yaklaşık % 6,2’si tamamen katılıyorum, % 14,1’i katılıyorum, % 27,3’ü kararsızım, % 38,7’si katılmıyorum ve % 13,7’si kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin önemli bir bölümü, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü programındaki mesleki alan derslerinin kuramsal (teorik) açıdan yeterli olmadığı görüşündedir.

6.8. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Mesleki Alan Derslerinde Yeterli Düzeyde Uygulama Yapılıp Yapılmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 35. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Mesleki Alan Derslerinde Yeterli Düzeyde Uygulama Yapılıp Yapılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Alan dersi uygulama	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	25	13,4	36	14,1
Katılmıyorum	80	42,8	107	41,8
Kararsızım	23	12,3	50	19,5
Katılıyorum	44	23,5	48	18,8
Tamamen katılıyorum	15	8	15	5,9
Toplam	187	100	256	100

Tablo 35’te görüldüğü gibi ” *İDKABÖ mesleki alan derslerinde yeterli düzeyde uygulama yapılmaktadır.* ” anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin yaklaşık % 8’i katılıyorum, % 23,5’i katılıyorum, % 12,3’ü kararsızım, % 42,8’i katılmıyorum ve % 13,4’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden katılanların % 5,9’u tamamen katılıyorum, % 18,8’i katılıyorum, % 19,5’i kararsızım, % 41,8 ’i katılmıyorum ve % 14,1’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin yarıdan fazlası İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde mesleki alan derslerinde yeterli düzeyde uygulama yapılmadığını ifade etmiştir. Mesleki alan derslerinde yeterli düzeyde uygulama yapılması, teorik bilgilerin hayata geçirilmesini sağlayacağı için öğrencilerin daha verimli bir öğrenim geçirmelerine sebep olacaktır.

6.9. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Kuramsal (Teorik) Açından Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 36. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Kuramsal (Teorik) Açından Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Meslek bilgisi teori	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	12	6,4	30	11,7
Katılmıyorum	60	32,1	92	35,9
Kararsızım	35	18,7	59	23
Katılıyorum	56	29,9	61	23,8
Tamamen katılıyorum	24	12,8	14	5,5
Toplam	187	100	256	100

Tabloda görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi'ndeki katılımcıların % 42,7'si İDKABÖ bölümünün öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin kuramsal (teorik) açıdan yeterli olduğu görüşüne katılmaktadır. Ayrıca katılımcıların % 18,7'si kararsızım, % 32,1'i katılmıyorum, % 6,4'ü kesinlikle katılmıyorum diyerek anket sorumuza cevap vermiştir. Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin ise % 5,5'i tamamen katılıyorum, % 23,8'i katılıyorum, % 23'ü kararsızım, % 35,9'u katılmıyorum, % 11,7'si kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Görüldüğü gibi araştırmamıza katılan öğrencilerin önemli bir bölümü, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü programındaki öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin kuramsal (teorik) açıdan yeterli olmadığı görüşündedir.

6.10. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinin Kuramsal (Teorik) Açıdan Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 37. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Yeterli Düzeyde Uygulama Yapılıp Yapılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Meslek Bilgisi Uygulama	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	22	11,8	29	11,3
Katılmıyorum	80	42,8	99	38,7
Kararsızım	35	18,7	57	22,3
Katılıyorum	33	17,6	54	21,1
Tamamen katılıyorum	17	9,1	17	6,6
Toplam	187	100	256	100

“İDKABÖ öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde yeterli düzeyde uygulama yapılmaktadır.” anket maddemize Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin yaklaşık yüzde onu (%9,1) tamamen katılmaktadır. Ayrıca katılımcıların % 17,6’sı katılıyorum, % 18,7’si kararsızım demiştir. Katılımcıların yarıdan fazlası ise katılmamaktadır (% 54,6).

Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin yaklaşık yüzde altısı (% 6,6) tamamen katılıyorum, % 21,1’i katılıyorum, % 22,3’ü kararsızım, % 38,7’si katılmıyorum ve % 11,3’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Görüldüğü gibi araştırmamıza Atatürk Üniversitesi’nden katılan öğrencilerin yarıdan fazlası Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin ise yarısı öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde yeterli düzeyde uygulama yapılmadığını ifade etmişlerdir. Öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde uygulama yapılması öğrenilen teorik bilgilerin pekişmesine ve daha iyi anlaşılmasına olanak sağlayacaktır.

6.11. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Mesleki Alan Derslerinde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Yeterli Düzeyde Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 38. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Mesleki Alan Derslerinde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Yeterli Düzeyde Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Alan Dersi Yöntem	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	22	11,8	29	11,3
Katılmıyorum	80	42,8	111	43,4
Kararsızım	38	20,3	57	22,3
Katılıyorum	37	19,8	50	19,5
Tamamen katılıyorum	10	5,3	9	3,5
Toplam	187	100	256	100

Tablo-38’de görüldüğü gibi ” *İDKABÖ bölümünde mesleki alan derslerinde farklı öğretim yöntem ve teknikleri yeterli düzeyde kullanılmaktadır.* ” anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin yaklaşık yüzde beşi (% 5,3) tamamen katılıyorum, % 19,8’i katılıyorum, % 20,3’ü kararsızım, % 42,8’i katılmıyorum ve % 11,8’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden katılanların % 3,5’i tamamen katılıyorum, % 19,5’i katılıyorum, % 22,3’ü kararsızım, % 43,4 ’ü katılmıyorum ve % 11,3’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Görüldüğü gibi araştırmamıza katılan öğrencilerin yarısından fazlası, mesleki alan derslerinde farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin yeterli düzeyde kullanılmadığını ifade etmiştir.

6.12. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Yeterli Düzeyde Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 39. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Yeterli Düzeyde Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Meslek bilgisi yöntem	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	16	8,6	22	8,6
Katılmıyorum	71	38	117	45,7
Kararsızım	46	24,6	58	22,7
Katılıyorum	39	20,9	49	19,1
Tamamen katılıyorum	15	8	10	3,9
Toplam	187	100	256	100

Tablo-39’da görüldüğü gibi *”İDKABÖ bölümünde öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde farklı öğretim yöntem ve teknikleri yeterli düzeyde kullanılmaktadır.”* anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 8’i tamamen katılıyorum, % 20,9’u katılıyorum, % 24,6’sı kararsızım, % 38’i katılmıyorum ve % 8,6’sı kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden katılanların % 3,9’u tamamen katılıyorum, % 19,1’i katılıyorum, % 22,7’si kararsızım, % 45,7 ’si katılmıyorum ve % 8,6’sı kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Araştırmamıza Atatürk Üniversitesi’nden katılan öğrencilerin yarıya yakını, Erciyes Üniversitesi’nden katılan öğrencilerin ise yarıdan fazlası öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin yeterli düzeyde kullanılmadığı görüşündedir.

6.13. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Genel Kültür Derslerinde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Yeterli Düzeyde Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 40. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Genel Kültür Derslerinde Farklı Öğretim Yöntem ve Tekniklerinin Yeterli Düzeyde Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Genel kültür yöntem	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	19	10,2	32	12,5
Katılmıyorum	81	43,3	113	44,1
Kararsızım	39	20,9	62	24,2
Katılıyorum	29	15,5	41	16
Tamamen katılıyorum	19	10,1	8	3,1
Toplam	187	100	256	100

“İDKABÖ bölümünde genel kültür derslerinde farklı öğretim yöntem ve teknikleri yeterli düzeyde kullanılmaktadır.” anket maddemize Atatürk Üniversitesi öğrencilerinin yaklaşık yüzde onu tamamen katılmaktadır (% 10,1). Ayrıca katılımcıların % 15,5’i katılıyorum, % 20,9’u kararsızım demiştir. Katılımcıların yarıdan fazlası ise katılmamaktadır (% 53,5).

Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 3,1’i tamamen katılıyorum, % 16’sı katılıyorum, % 24,2’si kararsızım, % 44,1’i katılmıyorum ve % 12,5’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Görüldüğü gibi araştırmamıza katılan öğrencilerin yarıdan fazlası genel kültür derslerinde farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin yeterli düzeyde kullanılmadığını ifade etmiştir.

Tablo 38, 39 ve 40’a baktığımızda öğrenciler tarafından öğretim elemanlarının önemli bir kısmı “öğretim strateji yöntem ve tekniklerini kullanma” konusunda yeterli görülmemektedir. Bu problemin çözümü için, üniversiteler; öğretim elemanlarının çağdaş gelişmeler ışığında “öğretim stratejileri, öğretimde yöntem ve tekniklerinin kullanımı ve sınıf yönetimi” konularında hizmet içi eğitime tabi tutulmalarını sağlayabilirler. Ayrıca üniversite yönetimleri, öğretim elemanları için ulusal ve uluslar

arası düzeyde kendini ispatlamış uzmanlardan yararlanmak suretiyle öğretim elemanlarına “öğretim strateji yöntem ve teknikleri kullanma ” konularında seminerlere katılma imkânları sağlayabilir.

6.14. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Mesleki Alan Derslerinde Farklı Ölçme- Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 41. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Mesleki Alan Derslerinde Farklı Ölçme- Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Alan dersi ölçme	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	20	10,7	32	12,5
Katılmıyorum	72	38,5	110	43
Kararsızım	41	21,9	56	21,9
Katılıyorum	39	20,9	44	17,2
Tamamen katılıyorum	15	8	14	5,5
Toplam	187	100	256	100

Tabloda görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi’ndeki katılımcıların % 28,9’u İDKABÖ bölümünde mesleki alan derslerinde farklı ölçme-değerlendirme yöntemleri kullanıldığı görüşüne katılmaktadır. Ayrıca katılımcıların % 21,9’u kararsızım, % 38,5’i katılmıyorum, % 10,7’si kesinlikle katılmıyorum diyerek anket sorumuza cevap vermiştir. Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin ise % 5,5’i tamamen katılıyorum, % 17,2’si katılıyorum, % 21,9’u kararsızım, % 43’ü katılmıyorum, % 12,5’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

6.15. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Farklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 42. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerinde Farklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Meslek bilgisi ölçme	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	19	10,2	30	11,7
Katılmıyorum	74	39,6	113	44,1
Kararsızım	32	17,1	60	23,4
Katılıyorum	42	22,5	43	16,8
Tamamen katılıyorum	20	10,7	10	3,9
Toplam	187	100	256	100

Tablo-42’de görüldüğü gibi ” *İDKABÖ bölümünde öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde farklı ölçme-değerlendirme yöntemleri kullanılmaktadır.* ” anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 10,7’si tamamen katılıyorum, % 22,5’i katılıyorum, % 17,1’i kararsızım, % 39,6’sı katılmıyorum ve % 10,2’si kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden katılanların % 3,9’u tamamen katılıyorum, % 16,8’i katılıyorum, % 23,4’ü kararsızım, % 44,1’i katılmıyorum ve % 11,7’si kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

6.16. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Genel Kültür Derslerinde Farklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 43. Katılımcıların İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde Genel Kültür Derslerinde Farklı Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerinin Kullanılıp Kullanılmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Genel Kültür Ölçme	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	17	9,1	34	13,3
Katılmıyorum	82	43,9	114	44,5
Kararsızım	41	21,9	59	23
Katılıyorum	29	15,5	40	15,6
Tamamen katılıyorum	18	9,6	9	3,5
Toplam	187	100	256	100

Tablo-43’te görüldüğü gibi ” İDKABÖ bölümünde genel kültür derslerinde farklı ölçme-değerlendirme yöntemleri kullanılmaktadır.” anket maddemize Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 9,6’sı tamamen katılıyorum, % 15,5’i katılıyorum, % 21,9’u kararsızım, % 43,9’u katılmıyorum ve % 9,1’i kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Aynı zamanda Erciyes Üniversitesi’nden katılanların % 3,5’i tamamen katılıyorum, % 15,6’sı katılıyorum, % 23’ü kararsızım, % 44,5’i katılmıyorum ve % 13,3’ü kesinlikle katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir.

Tablo 41, 42 ve 43’e baktığımızda İDKABÖ bölümünde mesleki alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür derslerinde farklı ölçme-değerlendirme yöntemleri ile ilgili anket maddelerimize katılımcıların yarısından fazlası katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Arslantaş, 2009–2010 öğretim yılında Kilis 7 Aralık Üniversitesi Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi ve Fen-Edebiyat Fakültesi ile Gaziantep Üniversitesi Eğitim ve Fen-Edebiyat Fakültelerinin lisans programlarında okuyan 568 öğrenci üzerinde yaptığı çalışmasında da benzer sonuçlara ulaşmıştır.⁶⁹

⁶⁹ H.İsmail Arslantaş, “Öğretim Elemanlarının Öğretim Stratejileri-Yöntem Ve Teknikleri, İletişim ve Ölçme Değerlendirme Yeterliklerine Yönelik Öğrenci Görüşleri”, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.8, S.15, 2011, s. 497.

Ölçme-değerlendirme öğretim sürecinin öğelerinden biridir. Bir öğretim etkinliğinin belirlenen hedeflere ulaşp ulaşmadığını belirlemek sağlıklı bir ölçme-değerlendirme ile mümkündür. Çünkü ölçme ve değerlendirme başarılı olması hedeflenen öğretim etkinliğinin kontrol mekanizmasıdır. Ölçme değerlendirme sayesinde belirlenen hedeflerin, içeriğin ve yöntemlerin istenilene ne derece hizmet ettiği tek tek değerlendirmeye tabi tutulabilir.⁷⁰ Ölçme-değerlendirme süreci gerektiği gibi planlanıp kullanılırsa, öğretim daha etkili olacağından, öğrenciler çok daha iyi öğreneceklerdir.

Ölçme-değerlendirmenin birçok işlevi gerçekleştirmekle birlikte en önemli işlevi öğrenmeyi geliştirmek ve öğretimin etkiliğini artırmaktır. Bu işlev eğitimin diğer kademelerinde olduğu gibi yükseköğretim düzeyinde de aynı derecede önemlidir. Bundan dolayı öğretim elemanlarının öğretim görevini yerine getirirken ölçme değerlendirme sürecini iyi bilmeleri ve ölçme-değerlendirmenin ilkelerine uygun hareket etmeleri beklenir. Bu durumda derslerde farklı ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanılmasının daha verimli bir eğitim-öğretim süreci geçirilmesine olanak sağladığını söyleyebiliriz.⁷¹

⁷⁰ Esra Şafak, İlahiyat Fakültesi Öğretim Elemanlarının Derse Hazırlanma Anlayışlarının Değerlendirilmesi (Erciyes Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakülteleri Örneği) (Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri, 2010, s. 122.

⁷¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Norman Edward Gronlund, Measurument and Evaluation in Teaching., 3rd Ed, Macmillan Publishing Co, New York , 1998, s. 25.

7. KATILIMCILARIN ÖĞRENCİLERİN AKADEMİK GELİŞİMİ İÇİN, ÜNİVERSİTELERİNİN SAĞLADIĞI İMKÂNLARIN YETERLİLİK DÜZEYİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

7.1. Katılımcıların Bölümdeki Dersliklerin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 44. Katılımcıların Bölümdeki Dersliklerin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Derslik	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Yeterli değil	132	70,6	218	85,1
Yeterli	52	27,8	35	13,7
Çok yeterli	3	1,6	3	1,2
Toplam	187	100	256	100

Tablo 44'te görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi'nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 70,6'sı bölümdeki derslik sayısının yeterli olmadığını söylemiştir. Ayrıca katılımcıların % 27,8'i derslik sayısının yeterli olduğunu, % 1,6'sı ise çok yeterli olduğunu ifade etmiştir. Erciyes Üniversitesi'nden araştırmamıza katılanların % 85,1'i bölümdeki derslik sayısını yeterli bulmazken, % 14,9'u yeterli bulmuştur.

Görüldüğü gibi araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu bölümdeki derslik sayısının yeterli olmadığını belirtmiştir. Bölümdeki derslik sayısının artırılmasıyla daha sağlıklı ve etkili eğitim-öğretim gerçekleştirilebilir. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünün 2006-2007 eğitim-öğretim yılında İlahiyat Fakültelerinden Eğitim Fakültelerine alınmasıyla öğrenciler Eğitim Fakültelerindeki binalarda eğitim görmeye başlamıştır. Eğitim Fakültelerindeki öğrencilerin sayısının çok olması hasebiyle bu fakültelerde derslik sıkıntısı çekilmektedir.

7.2. Katılımcıların Dersliklerdeki Teknolojik Araç-Gereçlerin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 45. Katılımcıların Dersliklerdeki Araç-Gereçlerin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Araç gereç	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Yeterli değil	141	75,4	15	5,9
Yeterli	44	23,5	128	50
Çok yeterli	2	1,1	113	44,1
Total	187	100	256	100

Tablo 45'te görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi'nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 75,4'ü dersliklerdeki araç-gereç sayısının yeterli olmadığını söylemiştir. Ayrıca katılımcıların % 23,5'i araç-gereç sayısının yeterli olduğunu, % 1,1'i çok yeterli olduğunu ifade etmiştir. Erciyes Üniversitesi'nden araştırmamıza katılanların % 5,9'u dersliklerdeki teknolojik araç-gereç sayısını yeterli bulmazken % 94,1'i yeterli bulmuştur.

Araştırmamıza Atatürk Üniversitesi'nden katılan öğrenciler dersliklerdeki araç ve gereçleri yeterli bulmazken, Erciyes Üniversitesi'nden katılan öğrenciler yeterli bulmuştur. Bu durum Erciyes Üniversitesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğrencileri açısından sevindiricidir. Atatürk Üniversitesi öğrencileri için derslerde kullanılacak yeterli araç-gerecin temin edilmesi daha verimli ve etkili bir öğretim faaliyeti gerçekleştirilmesini sağlayacaktır.

7.3. Katılımcıların Bölümdeki Bilgisayarların Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 46. Katılımcıların Bölümdeki Bilgisayarların Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
Bilgisayar Laboratuvarı	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Yok	28	15	13	5,1
Yeterli değil	135	72,2	99	38,7
Yeterli	48	25,7	140	54,7
Çok yeterli	4	2,1	4	1,6
Total	187	100	256	100

Tablo 46’da görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 15’i bölümde bilgisayar laboratuvarı olmadığını söylemiştir. Katılımcıların % 72,2’si ise bölümdeki bilgisayar laboratuvarının yeterli olmadığını dile getirmiştir. Ayrıca katılımcıların % 25,7’si bilgisayar laboratuvarının yeterli olduğunu, % 2,1’i çok yeterli olduğunu ifade etmiştir.

Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılanların % 38,7’si bölümdeki bilgisayar laboratuvarını yeterli bulmazken, % 56,3’ü yeterli bulmuştur. Ayrıca Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin % 5,1’i bölümde bilgisayar laboratuvarının olmadığını söylemiştir.

Görüldüğü gibi katılımcıların bazıları bölümde bilgisayar laboratuvarının olmadığını ifade etmiştir. Bu öğrencilerin bölümdeki bilgisayar imkânından haberdar olmadıklarını söyleyebiliriz. Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu bölümdeki bilgisayar laboratuvarının yeterli olmadığını söylerken Erciyes Üniversitesinden katılanların büyük çoğunluğu ise yeterli bulmuştur. Bu durumda Atatürk Üniversitesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Bölümündeki bilgisayar laboratuvarının öğrenci ihtiyacını karşılayacak şekilde geliştirilmesinin faydalı olacağını söyleyebiliriz.

7.4. Katılımcıların Bölümdeki İnternet Bağlantısının Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 47. Katılımcıların Bölümdeki İnternet Bağlantısının Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk Üniversitesi		Erciyes Üniversitesi	
İnternet	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Yok	68	36,4	27	10,5
Yeterli değil	101	54	116	45,3
Yeterli	17	9,1	109	42,6
Çok yeterli	1	0,5	4	1,6
Total	187	100	256	100

Tablo 47’de görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 36,4’ü bölümde internet bağlantısının olmadığını söylemiştir. Katılımcıların % 54’ü ise bölümdeki internet bağlantısının yeterli olmadığını söylemiştir. Ayrıca katılımcıların % 9,1’i internetin yeterli olduğunu % 0,5’i çok yeterli olduğunu ifade etmiştir.

Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılanların % 45,3’ü bölümdeki internet bağlantısını yeterli bulmazken % 44,2’si yeterli bulmuştur. Ayrıca Erciyes Üniversitesi öğrencilerinin % 10,5’i bölümde internetin olmadığını söylemiştir.

Görüldüğü gibi katılımcıların bazıları bölümde internet bağlantısının olmadığını ifade etmiştir. Bu öğrencilerin bölümdeki bu imkândan haberdar olmadıklarını söyleyebiliriz. Atatürk Üniversitesinden araştırmamıza katılan öğrencilerin yarıdan fazlası bölümdeki internet bağlantısının yeterli olmadığını söylerken, Erciyes Üniversitesinden katılanların ise yarıya yakını internet bağlantısını yeterli bulmamıştır. Bu durumda öğrencilerin sürekli faydalanabileceği internet bağlantısı imkânının sağlanması öğrenciler için faydalı olacaktır.

7.5. Katılımcıların Bölümdeki Kütüphanenin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşleri

Tablo 48. Katılımcıların Bölümdeki Kütüphanenin Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşlerine Göre Dağılımı

Üniversite	Atatürk		Erciyes	
Kütüphane	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Yeterli değil	80	42,7	135	52,8
Yeterli	98	52,4	113	44,1
Çok yeterli	9	4,8	8	3,1
Total	187	100	256	100

Tablo 48’de görüldüğü gibi Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin % 42,7’si bölümdeki kütüphanenin yeterli olmadığını söylemiştir. Ayrıca katılımcıların % 52,4’ü’i kütüphanenin yeterli olduğunu, % 4,8’i çok yeterli olduğunu ifade etmiştir.

Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılanların % 52,8’i bölümdeki kütüphaneyi yeterli bulmazken, % 47,2’si yeterli bulmuştur.

Atatürk Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin yarısından fazlası kütüphanenin yeterli olduğunu söylemiştir. Erciyes Üniversitesi’nden araştırmamıza katılan öğrencilerin yarısından fazlası ise kütüphanenin yeterli olmadığını söylemiştir. Erciyes Üniversitesi’nde öğrencilerin faydalanabileceği kapsamlı bir kütüphanenin oluşturulması öğrencilerin araştırmalarını kolayca yapmalarını sağlayacaktır ve böylece öğrenciler bilgiye daha hızlı ulaşacaklardır.

8. KATILIMCILARIN İYİ BİR İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETMENİ OLARAK YETİŞTİRİLMESİNDE KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eğitim-öğretim sorunlarını ve beklentilerini araştırdığımız anketimizde öğrencilere iyi bir öğretmen olarak yetiştirilmelerinde karşılaştıkları sorunları açık uçlu sorular vasıtasıyla sorduk. Öğrencilerin verdikleri cevaplar aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

- Öğretim elemanı sayısı yetersiz
- Derslik sayısı az olmasına rağmen fazla öğrenci alınıyor
- İlahiyat mezunlarının İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Öğretmeni olması
- İlahiyat öğrencileri ile çatışma
- Seçmeli derslerin zorunlu seçmeli olması
- Felsefe ve müzik derslerinin sayısının fazla olması
- Derslerde uygulama yapılmaması
- Bölüm yeni kurulduğu için sistemin tam oturmamış olması
- Hocaların öğretmen adaylarını notla tehdit etmesi
- Çan eğrisi sitemi
- Hocaların zorlayıcı tutumu
- Öğrenciler arası iletişim eksikliği

Öğrencilerin sorun olarak belirlemiş olduğu yukarıdaki sorunlar dikkate alınarak araştırmaların yapılması ve bu sorunların çözümü için öneriler getirilmesi daha kaliteli ve verimli bir eğitim-öğretim faaliyeti yürütülmesine sebep olabilir.

9. KATILIMCILARIN BÖLÜMDE KARŞILAŞTIKLARI EĞİTİM-ÖĞRETİM SORUNLARINA YÖNELİK ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Katılımcılara sorun olarak gördükleri konularda çözüm önerileri sorulduğunda şu cevaplar verilmiştir:

- Alan ders sayısı artırılmalı
- Derslik sayısına göre öğrenci alınmalı
- Seçmeli derslerde seçim hakkı öğrenciye verilmeli
- İlahiyat mezunlarının İDKAB öğretmeni olması engellenmeli
- Hocalar öğrencilerine karşı nazik ve anlayışlı olmalı
- Bölümle ilgili yeterli tanıtım yapılmalı
- Öğrenciler notla değil içsel olarak güdülenmeli
- Gerekli materyal sağlanmalı
- Öğrencilere daha fazla söz hakkı verilmeli
- Daha büyük bir binada eğitim verilmeli
- Okul deneyimi dersleri 4 yıla yayılmalı
- Derslik sayısı artırılmalı
- Sosyal faaliyet artırılmalı
- Öğretim elemanları kendi alan derslerine girmeli
- Dini konularda daha fazla bilgi verilmeli

Araştırmamızda öğrencilerden eğitim-öğretim sorunları ile ilgili çözüm önerileri getirmeleri istenmiştir. Bunun için açık uçlu sorular hazırlanmıştır. Öğrencilerin getirdikleri önerilerin dikkate alınması ve bu önerilere yönelik çalışmalar yapılması daha başarılı bir eğitim-öğretim sağlaması açısından önem taşımaktadır. Çünkü bu sorunları birebir yaşayanlar öğrencilerdir.

SONUÇ

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü öğrencilerinin eğitim-öğretime dair sorunlarını ve beklentilerini ölçtüğümüz araştırmamızda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmaya katılanların yarısından fazlası kız öğrencidir.

Araştırmada son sınıflardan alt sınıflara doğru öğrenci sayısında bir artma olduğu görülmektedir.

Katılımcıların babalarının büyük çoğunluğu ilkokul mezunudur ve annelerinin yarısından fazlası ise ilkokul mezunudur.

Katılımcıların büyük çoğunluğu öğrenci evinde kalmayı tercih etmektedir.

Araştırmamıza göre öğrencilerin tamamına yakınının İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Öğretmenliği Bölümü'nde okumaktan memnun oldukları anlaşılmaktadır. Katılımcıların tamamına yakını İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Öğretmenliği Bölümü'nü kendi istekleriyle seçtiklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcılar öğretim elemanlarının öğrenciyi birey olarak ele alıp önem vermesi gerektiği konusunda yüksek beklenti içindedir. Bununla birlikte katılımcıların tamamına yakını öğretim elemanlarının öğrenciye yönelik davranışlarında adil olması gerektiğini düşünmektedir.

Araştırmamıza göre katılımcıların tamamına yakını öğretim elemanlarının derslerine hazırlanarak girmeleri gerektiğini düşünmektedir.

Öğretim elemanları derslerden sonra ve programlarında belirtilen ofis saatlerinde rahatça ulaşılabilir olmasına katılımcıların büyük çoğunluğu katılmaktadır. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğu öğretim elemanlarının derse düzenli olarak zamanında girmesi ve dersi zamanında bitirmesi gerektiğini söylemiştir.

Araştırmaya katılan öğrenciler, bir öğretim elemanında bulunması gereken niteliklerin içerisinde; öğretim elemanlarının kendi konu alanlarına hâkim olması gerektiği konusuna yüksek oranda katılmışlardır.

Araştırmaya katılan öğrencilerinin büyük çoğunluğu öğretim elemanlarının alandaki yenilikleri öğrencileri paylaşımları gerektiğini düşünmektedir.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu öğretim elemanlarının derslerde farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanması gerektiğini düşünmektedir.

Araştırmamıza göre, öğrencilerin öğretim elemanlarından derslerde farklı ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanmalarına yönelik beklenti düzeyinin çok yüksek olduğu görülmektedir. Bununla birlikte araştırmaya katılan öğrencilerin tamamına yakını öğretim elemanlarının derste araştırma ve işbirliğine teşvik edecek etkinliklere yer vermesini istemektedir. Ayrıca öğretim elemanlarının öğrencileri ile sağlıklı iletişim kurması gerektiğine katılımcıların tamamına yakını katılmaktadır.

Araştırmamıza göre, katılımcıların büyük çoğunluğu akademik danışmanın öğrencilerin yapmaları gereken işlemler konusunda gerekli açıklamaları yapmaları ve yeni öğrencilere yönelik kapsamlı tanıtım yapmaları konusunda yüksek beklenti içerisinde. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğunun, akademik danışmanın öğrencilere meslekleri ve bölümleri ile ilgili rehberlik, bilgilendirme ve danışmanlık yapması ve mezuniyet sonrası iş seçenekleri konusunda kapsamlı tanıtım yapması konusunda beklentileri yüksektir.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu, ilgi ve gereksinimlerini karşılayacak sayıda seçmeli dersler olması gerektiğini düşünmektedirler.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu, mesleki alan ile ilgili yeterlilikleri kazandırıcı derslerin ve genel kültür ile yeterlilikleri kazandırıcı derslerin olması gerektiğini düşünmektedirler. Ayrıca araştırmamıza katılan öğrencilerin tamamına yakını, bölümde öğretmenlik meslek bilgisi ile ilgili yeterlilikleri kazandırıcı dersler olması gerektiğini düşünmektedir.

Katılımcıların sosyal faaliyet yapılması konusunda bölümden beklentileri yüksektir.

Araştırmamıza göre katılımcıların önemli bir kısmı, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'nde mesleki alan derslerinin yeterli düzeyde verilmediği görüşündedir. Ayrıca araştırmamıza Erciyes Üniversitesi'nden katılan öğrencilerin yarıdan fazlası bölümde yeterli düzeyde genel kültür derslerinin verilmediğini ifade ederken, Atatürk Üniversitesi'nden araştırmamıza katılanların yarıya yakını da bölümdeki genel kültür derslerinin yeterli düzeyde verilmediğini söylemiştir.

Araştırmamıza katılanların yarıya yakını; bölümde verilen seçmeli derslerin nitelikli, içeriği dolgun dersler olduğuna katılmamaktadır. Ayrıca araştırmamıza Atatürk Üniversitesi'nden katılanların yarıya yakını, Erciyes Üniversitesi'nden katılanları ise yaklaşık yarısı bölümdeki seçmeli derslerin sayısının yeterli olduğuna katılmamaktadır. Araştırmamıza katılan öğrencilerin önemli bir bölümü İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak

Bilgisi Eğitimi Bölümü programında açılan seçmeli derslerin öğrencilerin ihtiyaç duydukları konuları içermediği görüşündedir.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin yaklaşık yarısı mesleki alan derslerinin kuramsal (teorik) açıdan yeterli olduğuna katılmamaktadır. Bununla birlikte araştırmamıza katılan öğrencilerin yarıdan fazlası, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde mesleki alan derslerinde yeterli düzeyde uygulama yapılmadığını ifade etmiştir.

Atatürk Üniversitesi'nden araştırmamıza katılan öğrencilerin yaklaşık yarısı, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'nde öğretmenlik meslek bilgisi derslerinin kuramsal (teorik) açıdan yeterli olduğu görüşüne katılırken; Erciyes Üniversitesi'nden araştırmamıza katılan öğrencilerin yaklaşık yarısı, bu derslerin yeterli olduğu görüşüne katılmamaktadır.

Araştırmamıza Atatürk Üniversitesi'nden katılan öğrencilerin yarıdan fazlası, Erciyes Üniversitesi'nden araştırmamıza katılan öğrencilerin ise yarısı öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde yeterli düzeyde uygulama yapılmadığını ifade etmişlerdir.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin yarıdan fazlası, mesleki alan ve genel kültür derslerinde farklı öğretim yöntem ve tekniklerin yeterli düzeyde kullanılmadığını ifade etmiştir. Araştırmamıza Atatürk Üniversitesi'nden katılan öğrencilerin yarıya yakını, Erciyes Üniversitesi'nden katılan öğrencilerin ise yarıdan fazlası öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin yeterli düzeyde verilmediği görüşündedir.

İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'nde mesleki alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür derslerinde farklı ölçme-değerlendirme yöntemleri kullanıldığına katılımcıların yarıdan fazlası katılmamaktadır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu bölümdeki derslik sayısının yeterli olmadığını belirtmiştir. Araştırmaya Atatürk Üniversitesi'nden katılan öğrenciler, bölümdeki araç ve gereçleri yeterli bulmazken; Erciyes Üniversitesi'nden katılan öğrenciler yeterli bulmuştur. Atatürk Üniversitesi'nden araştırmaya katılan öğrencilerin yarıdan fazlası, kütüphanenin yeterli olduğunu söylemiştir. Erciyes Üniversitesi'nden araştırmaya katılan öğrencilerin yarıdan fazlası ise kütüphanenin yeterli olmadığını söylemiştir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunabiliriz:

1. Öğrencilerin öğretim elemanlarından, akademik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinden ve bölümden eğitim-öğretime dair beklenti düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir. Öğrenci beklenti ve memnuniyeti tüm İDKAB Öğretmenliği bölümlerinden alınacak bir örneklem üzerinde araştırılabilir ve elde edilen sonuçlar, yapılacakları yönlendirmesi bakımından, bu hizmetleri veren öğretim elemanlarıyla ve ilgili birimlerle paylaşılabilir.
2. Öğrencilerin akademik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinden yararlanabilmesi için bu konuda ne gibi hizmetler sunulduğu öğrenciye alıştırmaya-oryantasyon yoluyla tanıtılmalıdır. Akademik ders yılı başlamadan önce, öğrencilerin üniversiteyi ve üniversite kampüsünü daha yakından tanımaları için bazı büyük üniversitelerde de yapılan ve bir hafta süren bir "oryantasyon haftası" düzenlenebilir. Yapılacak olan oryantasyon haftası, öğrencilerin yoğun bir akademik yıla daha dinamik ve bilinçli başlamalarına yardımcı olur. Öğrencilerin üniversite hayatına daha kolay uyum sağlamaları için hazırlanacak bu haftada rektör veya fakülte dekanlarıyla sohbet, öğretim üyeleriyle tanışma toplantıları, çevre turu, kütüphane turu, sosyal ve kültürel alanlar turu gibi etkinlikler düzenlenebilir. Üniversiteye yeni gelen öğrencilere üniversite içinde ve dışında sağlanan yurt, kredi, burs v.b. olanaklar ve bu olanaklardan yararlanma koşulları hakkında bilgi verilebilir.
3. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların öğretim elemanlarından derslerde farklı “öğretim strateji yöntem ve tekniklerini kullanmaları” konusunda beklentileri yüksektir. Öğretim elemanları derslerde farklı “öğretim strateji yöntem ve teknikleri kullanmalıdır.
4. Araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların öğretim elemanlarından derslerde farklı “ölçme-değerlendirme” kullanmaları konusunda beklentileri yüksektir. Öğretim elemanları derslerde farklı ölçme ve değerlendirme yöntemleri kullanmalıdır.
5. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümünde mesleki alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür derslerinde teorinin yanında uygulamaya da yer verilmelidir. Bu derslerde uygulama yapılması teorik bilgilerin hayata geçirilmesini sağlayacağı için öğrencilerin daha verimli bir yüksek öğrenim hayatı geçirmelerine sebep olacaktır.

6. Öğrencilerin programda yer alan mesleki alan bilgisi, öğretmenlik meslek bilgisi ve genel kültür derslerini yeterli görmedikleri anlaşılmaktadır. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretim programı, yapılacak program geliştirme faaliyetleri ile geliştirilmelidir.
7. Bölümde öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerini karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli dersler açılmalıdır ve bu derslerde seçim hakkı öğrenciye verilmelidir.
8. Üniversitelerde öğretim kalitesinin yükseltilmesi konusunda öğretim elemanları somut ve objektif ölçütlere göre sistematik ve sürekli bir değerlendirmeye tabi tutulabilirler.
9. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü'ndeki sosyal faaliyet sayısı artırılmalıdır.
10. Araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu, bölümdeki derslik sayısının yeterli olmadığını belirtmiştir. Bu durumda verimli ve başarılı bir eğitim-öğretim gerçekleştirmek amacıyla derslik sayısı artırılmalıdır.
11. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümleri'nin ihtiyacını karşılayacak düzeyde öğretim elemanı sayısı artırılmalıdır.
12. Araştırmamıza Atatürk Üniversitesi'nden katılan öğrenciler, bölümdeki araç ve gereçleri yeterli bulmazken; Erciyes Üniversitesi'nden katılan öğrenciler, yeterli bulmuştur. Atatürk Üniversitesi öğrencileri için derslerde kullanılacak yeterli araç-gereç temin edilmelidir.
13. Atatürk Üniversitesi'nden araştırmamıza katılan öğrencilerin büyük çoğunluğu bölümdeki bilgisayar laboratuvarının yeterli olmadığını söylerken Erciyes Üniversitesi'nden katılanların büyük çoğunluğu yeterli bulmuştur. Atatürk Üniversitesi İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Bölümü'ndeki bilgisayar laboratuvarı öğrenci ihtiyacını karşılayacak şekilde geliştirilmelidir. Ayrıca öğrencilerin sürekli faydalanabileceği internet bağlantısı imkânı sağlanmalıdır.
14. Araştırma sonucuna göre Atatürk Üniversitesi öğrencileri kütüphaneyi yeterli bulurken Erciyes Üniversitesinden araştırmaya katılan öğrenciler yeterli bulmamıştır. Bu durumda öğrencilerin araştırmalarını kolayca yapmalarını sağlamak ve bilgiye daha hızlı ulaşmalarını temin etmek amacıyla Erciyes Üniversitesi'nde kapsamlı bir kütüphane oluşturulmalıdır.

15. Öğrencilerin öğretim elemanları ile yaşadığı iletişim sorunları hakkında, sürekli olarak araştırmalar yapıp sonuçları öğretim elemanlarına bildirilmelidir.
16. Bu araştırmaya benzer araştırmalar daha kapsamlı olarak, daha büyük bir evren ve örneklem üzerinde ve çeşitli değişkenler alınarak yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açan, Bora, Reha Saydan, “*Öğretim Elemanlarının Akademik Kalite Özelliklerinin Değerlendirilmesi: Kafkas Üniversitesi İİBF Örneği*”, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.13, S.2, 2009.
- Akın, Abdullah, Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimi (1920-1950) (UÜSBE Basılmamış Doktora Tezi), Bursa, 2010.
- Arseven, Ali Doğan, Alan Araştırma Yöntemi, İlkeler, Teknikler, Örnekler, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara, 2001.
- Arslantaş, H.İsmail, “*Öğretim Elemanlarının Öğretim Stratejileri-Yöntem ve Teknikleri, İletişim ve Ölçme Değerlendirme Yeterliklerine Yönelik Öğrenci Görüşleri*”, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.8, S.15, 2011.
- Ay, Mehmet Emin, “*İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Öğretim Elemanlarından Beklentileri*”, Gençlik Dönemi ve Eğitimi, Ensar Neşriyat, İstanbul, 2000.
- Aydın, Muhammed Şevki, “*Öğretmen Yetiştiren Kurumlar Olarak İlahiyat Fakülteleri*”, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Kayseri, 1995.
- _____, Muhammed Şevki, Cumhuriyet Döneminde Din Eğitimi Öğretmeni, Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları, İstanbul, 2005.
- _____, Muhammed Şevki, “*Din Öğretimi Öğretmenlerinin Yetiştirilmesi*”, <http://www.flw.ugent.be/cie/msaydin1.htm>, 22.12.2011.
- Ayhan, Halis, “*İlahiyat Fakültesi*”, DİA, S.22, İstanbul, 2000.
- _____, Halis, “*Cumhuriyet Dönemi Din Eğitimine Genel Bir Bakış: Atatürk’ün İslam Dini ve Din Eğitimi Hakkındaki Görüşleri*”, M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, S.18, İstanbul, 2000.
- _____, Halis, Türkiye’de Din Eğitimi, DEM, İstanbul, 2004.
- Akyüz, Yahya, Türk Eğitim Tarihi, İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1997.
- Bilgin, Beyza, Türkiye’de Din Eğitimi ve Liselerde Din Dersleri, Emel Matbaacılık, Ankara, 1980.
- Bilgin, Beyza, Mualla Selçuk, Din Öğretimi, Akid Yayınları, Ankara, 1991.

- Binbaşıoğlu, Cahit, Öğretmen Yetiştirme Açısından Türkiye’de Eğitim Bilimleri Tarihi Üzerine Bir Araştırma, MEB Yayınları, İstanbul, 1995.
- Buyrukçu, Ramazan, Türkiye’de Mesleki Din Eğitim-Öğretimi, Fakülte Kitabevi, Isparta, 2007.
- Büyüköztürk, Şener, Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı (İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum), Pegem Akademi, Ankara, 2002.
- Cebeci, Suat,” *Cumhuriyet Döneminde Yüksek Din Öğretimi*”, AÜİF,75. Yıl Özel Sayı, Ankara, 1999.
- Çelikten, Mustafa vd.,” *Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri*” Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.19, 2005.
- Ekinci, C.Ergin, Berrin Burgaz,” *Hacettepe Üniversitesi Öğrencilerinin Bazı Akademik hizmetlere İlişkin Beklenti ve Memnuniyet Düzeyleri*” Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2007.
- Erden, Münire, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Alkım Yayınları Ankara, 1998.
- Ergun vd., Mustafa, Öğretmenlik Mesleğine Giriş, Ocak Yay., Ankara, 1999.
- Ev, Halit, Türkiye’de Öğretmen Yetiştirme Sistemi ve Din Öğretimi Alanına Öğretmen Yetiştirme, DEÜİFD, XXXIII, 2011.
- Fidan vd., Nurettin, Eğitime Giriş, Alkım Yayınları, Ankara, 1998.
- Genç, Zeki Salih, ” *Öğrenci Algılamalarına Göre İdeal Bir Öğretim Elemanında Bulunması gereken Özellikler*”, Milli Eğitim Dergisi, S. 173, 2007.Gronlund, Norman Edward, Measurument and Evaluation in Teaching, 3rd Ed, Macmillan Publishing Co, New York, 1998.
- Işıkdoğan, Davut, İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği Mezunu Öğretmenlerin Yeterlilikleri (AÜSBE Basılmamış Doktora Tezi), Ankara, 2006.
- Karasar, Niyazi, Bilimsel Araştırma Yöntemi, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2009.
- Kaya, Mevlüt,” *İlahiyat Fakültelerinin İstihdam Alanlarına Uygun Eleman Yetiştirme Sorunu*”, Türkiye’de Yüksek Din Eğitiminin Sorunları, Yeniden Yapılandırılması ve Geleceği Sempozyumu (16-17 Ekim 2003), Isparta.

- _____, Mevlüt vd., “*İlahiyat Fakültelerinde Pedagojik Formasyon Derslerinin Tarihi Gelişimi, Modern Dönemde İlahiyat Eğitimi*”, Müfredatı ve Yöntem Tartışmaları(Uluslararası Katılımlı Çalıştay 19-25 Temmuz 2010).
- Koç, Ahmet ,”*İlahiyat Fakültesi(İlahiyat Lisans Programı) Öğrencilerinin Sorun ve Beklentileri*”,M.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, İstanbul, 2003.
- Koçer, Hasan Ali, Cumhuriyet Döneminde Eğitim, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1987.
- Korkmaz, Mehmet, “*İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Fakülteyi Tercih Nedenleri*”: Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Örneği, Bilimname, C.XVIII, Erciyes, 2010/1.
- Köser Bektaş, Duygu, Çiğdem Mercanlıoğlu, “*Akademik Danışmanlık Hizmetinin Önemi ve Türkiye’deki Üniversitelerde Akademik Danışmanlık Hizmetinin Değerlendirilmesi*”, Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, C.2, S.2, 2010.
- Koştas, Münir,” *Ankara İlahiyat Fakültesi*”,Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi(40. Yıl Özel Sayısı), C.31, Ankara,1989.
- Köylü, Mustafa, “*Öğretmen Adaylarına Göre Öğretmenlik Uygulamasının Bir Değerlendirilmesi*”, Din Öğretimi Dergisi, S.34, Ankara.
- Kutlu, Mustafa, “*Üniversite Öğrencilerinin Alıştırma-Oryantasyon Hizmetlerine İlişkin Karşılaştıkları Sorunlar ve Beklentileri*”, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı(İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi), Malatya, 6-9 Temmuz 2004.
- Öcal, Mustafa, “*İlahiyat Fakültelerinin Tarihçesi*”,Uludağ Üniversitesi ilahiyat Fakültesi Dergisi, C.1, S.1, Bursa, 1986.
- Özdemir, Şuayip, “*İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Eğitim-Öğretim Beklentileri (Darende İlahiyat Fakültesi Örneği)*”, Akademik Araştırmalar Dergisi, Yıl:4, S.15, İstanbul, 2002.
- Pamuk, Mürvet, “*Öğrencilerin Öğretim Üyesini Değerlendirmesine Ait Bir Uygulama*”, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Ekonometri ve İstatistik Dergisi, S.1, 2005.
- Parmaksızoğlu, İsmet, Türkiye’de Din Eğitimi, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, 1966.

- Sarıkcıoğlu, Ekrem, “*Yüksek Din Eğitiminde Eksiklikler*”, Türkiye’de I. Din Eğitimi Semineri, İlahiyat Vakfı Yayınları, Ankara, 1981.
- Selçuk, Mualla Çocuğun Eğitiminde Dini Motifler, Türkiye Diyanet Vakfı Yayını, Ankara, 1990.
- Şafak, Esra, İlahiyat Fakültesi Öğretim Elemanlarının Derse Hazırlanma Anlayışlarının Değerlendirilmesi (Erciyes Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakülteleri Örneği) (EÜSBE Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kayseri, 2010.
- Taş, Sait, “*Öğretim Elemanlarının Sınıf İçi ve Sınıf Dışı Davranışlarının Öğretim Elemanı-Öğrenci İletişimine Yansımaları*”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.9, 2009.
- Usta, Mustafa, Türkiye’de Yüksek Din Eğitiminin Kurumlaşma ve Ekolleşme Sorunları, M. Ü. İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, İstanbul, 2001.
- Varış, Fatma Eğitimde Program Geliştirme (Teoriler, Teknikler), Ankara, 1978.
- YÖK, İlahiyat Fakülteleri Öğretmen Yetiştirme ve Lisans Programları, Ankara, 1998.
- YÖK, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitim Fakülteleri (1982-2007) (Öğretmenin Üniversitede Yetişmesinin Değerlendirilmesi) , YÖK Yayını, Temmuz, Ankara.
- MEB, Din Eğitimi Çalışma Grubu Raporu, 1981.
- MEB, 11. Milli Eğitim Şurası, 1991.
- Milli Eğitim Temel Kanunu İle İlköğretim ve Eğitim Kanunu, MEB Basımevi, Ankara, 1990.
- 19.01.1972 tarih ve 14077 sayılı resmi gazete.
- 19.02.1979 tarih ve 2021 sayılı Tebliğler Dergisi.
- 29.10.1983 tarihli ve 83.46.519 sayılı YÖK Kararı.
- 11.1984 Tarih ve 2175 Sayılı Tebliğler Dergisi.
- 26.05.2006 tarih ve 2006.5.2375 sayılı YÖK Kararı’nın b maddesi.
- <http://www.yok.gov.tr/content/view/435/183/lang,tr/>, 30.04.2009.

EKLER

EK-1**ANKET FORMU**

Bu anket formu *“İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Eğitim-Öğretim Beklenti ve Sorunları”* adlı çalışmanın bir parçasını oluşturmaktadır. Anket sorularının cevaplandırılması konusunda göstereceğiniz dikkat ve ilgi, araştırma sonuçlarının sağlıklı olması için son derece önem taşımaktadır. Bu nedenle bütün soruları dikkatlice okuyarak, seçeneklerden durum ve görüşünüzü en iyi yansıtan ifadeyi işaretleyiniz. Anket sorularına vereceğiniz cevaplar tamamen bilimsel bir amaç için kullanılacaktır. Lütfen anket formuna isimlerinizi yazmayınız ve hiçbir soruyu cevapsız bırakmayınız. Ankete katılımınızdan dolayı teşekkür ederiz.

Arş. Gör. Rahime Kavak
Fırat Üniversitesi Eğitim
Fak. İDKAB Eğitimi Bölümü

1.Cinsiyetiniz

() Kız () Erkek

2. Sınıfınız:

() 1 () 2 () 3 () 4

3.Babanızın öğrenim durumu

() Okuryazar değil () Okuryazar () İlkokul mezunu () Ortaokul mezunu
() Lise mezunu () Üniversite mezunu () Lisansüstü

4. Annenizin öğrenim durumu

() Okuryazar değil () Okuryazar () İlkokul mezunu () Ortaokul mezunu
() Lise mezunu () Üniversite mezunu () Lisansüstü

5.Üniversite eğitimi esnasında nerede kalıyorsunuz?

() Aile yanı () Devlet yurdu () Özel yurt () Öğrenci evleri
() Başka:.....

6.İDKABÖ’ni kendi isteğinizle mi seçtiniz?

() Evet () Hayır

7.İDKABÖ’ nde okumaktan memnun musunuz?

() Evet () Hayır

ÖĞRETİM ELEMANLARINDAN BEKLENTİLERİNİZ

Öğretim elemanlarından beklentiler	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Öğretim elemanları öğrenciyi birey olarak ele alıp önem vermelidir.					
Öğretim elemanları öğrenciye yönelik davranışlarında adil olmalıdır.					
Öğretim elemanları derslerine hazırlanarak girmelidir.					
Öğretim elemanları derslerden sonra ve programlarında belirtilen ofis saatlerinde rahatça ulaşılabilir olmalıdır.					
Öğretim elemanları derslerine düzenli olarak zamanında girmeli ve bitirmelidir.					
Öğretim elemanları kendi konu alanlarına hâkim olmalıdır.					
Öğretim elemanları alandaki yenilikleri öğrencilerle paylaşmalıdır.					
Öğretim elemanları derslerde farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanmalıdır.					
Öğretim elemanları derslerde farklı ölçme-değerlendirme yöntemleri kullanmalıdır.					
Öğretim elemanları derslerde araştırmaya ve işbirliğine teşvik edecek etkinliklere yer vermelidir.					
Öğretim elemanları öğrencileri ile sağlıklı iletişim kurmalıdır.					

AKADEMİK DANIŞMANLIK VE REHBERLİK HİZMETLERİNDEN BEKLENTİLERİNİZ

Rehberlik hizmetlerinden beklentiler	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Akademik danışman öğrencilerin yapmaları gereken işlemler konusunda gerekli açıklamaları yapmalıdır.					
Akademik danışman yeni öğrencilere yönelik kapsamlı tanıtım(üniversite, bölüm, öğretim elemanları, olanaklar, etkinlik vs.)yapmalıdır.					
Öğrencilere meslekleri ve bölümleri ile ilgili rehberlik, bilgilendirme ve danışmanlık yapmalıdır.					
Mezuniyet sonrası iş seçenekleri konusunda kapsamlı tanıtım yapmalıdır.					

BÖLÜMDEN BEKLENTİLERİNİZ

Bölümden beklentiler	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
Öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerini karşılayacak sayı ve çeşitlilikte seçmeli dersler olmalıdır.					
Bölümde mesleki alan ile ilgili yeterlilikleri kazandırıcı dersler olmalıdır.					
Bölümde öğretmenlik meslek bilgisi ile ilgili yeterlilikleri kazandırıcı dersler olmalıdır.					
Bölümde genel kültür ile ilgili yeterlilikleri kazandırıcı dersler olmalıdır.					
Bölümde yeterli düzeyde sosyal faaliyet yapılmalıdır.					

1. İDKABÖ bölümdeki dersler hakkında ne düşünüyorsunuz?

Bölüm hakkındaki düşünceler	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
İDKABÖ mesleki alan bilgisi yeterli düzeyde verilmektedir.					
İDKABÖ bölümünde öğretmenlik meslek bilgisi dersleri yeterli düzeyde verilmektedir.					
İDKABÖ bölümünde genel kültür dersleri yeterli düzeyde verilmektedir.					
İDKABÖ programında açılan seçmeli dersler nitelikli, içeriği dolgun derslerdir.					
İDKABÖ programında açılan seçmeli derslerin sayısı yeterlidir.					
İDKABÖ programında açılan seçmeli dersler öğrencilerin ihtiyaç duydukları konuları içerir.					
İDKABÖ mesleki alan dersleri kuramsal(teorik) açıdan yeterlidir.					
İDKABÖ mesleki alan derslerinde yeterli düzeyde uygulama yapılmaktadır.					
İDKABÖ öğretmenlik meslek bilgisi dersleri kuramsal(teorik) açıdan yeterlidir.					
İDKABÖ öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde yeterli düzeyde uygulama yapılmaktadır.					
İDKABÖ bölümünde mesleki alan derslerinde farklı öğretim yöntem ve teknikleri yeterli düzeyde kullanılmaktadır.					
İDKABÖ bölümünde öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde farklı öğretim yöntem ve teknikleri yeterli düzeyde kullanılmaktadır.					
İDKABÖ bölümünde genel kültür derslerinde farklı öğretim yöntem ve teknikleri yeterli düzeyde kullanılmaktadır.					
İDKABÖ bölümünde mesleki alan derslerinde farklı ölçme-değerlendirme yöntemleri kullanılmaktadır.					
İDKABÖ bölümünde öğretmenlik meslek bilgisi derslerinde farklı ölçme-değerlendirme yöntemleri kullanılmaktadır.					
İDKABÖ bölümünde genel kültür derslerinde farklı ölçme-değerlendirme yöntemleri kullanılmaktadır.					

1. Öğrencilerin akademik gelişimi için, üniversitenizin sağladığı imkânların yeterlilik düzeyi hakkında ne düşünüyorsunuz?

İmkânlar	Yok	Yeterli Değil	Yeterli	Çok Yeterli
Derslik				
Dersliklerin teknolojik araç gereçlerle donanımı				
Bilgisayar Laboratuvarı				
Sürekli internet erişim fırsatı				
Kütüphane				
Diğer(.....)				

2. Adayların iyi bir İDKAB öğretmenleri olarak yetiştirilmesinde karşılaşılan en önemli üç sorun nedir?

.....

.....

3. Bu sorunlara çözüm önerileriniz nelerdir?

.....

.....

EK-2

İLKÖĞRETİM DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ ÖĞRETMENLİĞİ
ÖĞRETİM PLANI

DERS KODU	OPT KOD	DERS ADI- GÜZ DÖNEMİ	T	U	K	DERS KODU	OPT KOD	DERSADI-BAHARDÖNEMİ	T	U	K
İDK111	1510	Temel Dini Bilgiler I	3	0	3	İDK112	1010	Temel Dini Bilgiler II	3	0	3
İDK113	1520	Arapça I	1	2	2	İDK114	1020	Arapça II	1	2	2
İDK115	1530	Hız. Muhammed'in Hayatı	2	0	2	İDK116	1030	İslam tarihi	2	0	2
IDK117	1540	Kur'an Okuma Bilgi ve Becerisi I	1	2	2	IDK118	1040	Sosyolojiye Giriş	2	0	2
IDK119	1550	Psikolojiye Giriş	2	0	2	IDK120	1050	Türkçe II Sözlü Anlatım	2	0	2
IDK121	1560	Türkçe I Yazılı Anlatım	2	0	2	AİT110	1060	Atatürk İlk.ve İnk. Tar. II	2	0	2
AİT109	1570	Atatürk İlk. ve İnk. Tar. I	2	0	2	YDİ108	1070	Yabancı Dil II	3	0	3
YDİ107	1580	Yabancı Dil I	3	0	3	EĞT192	1080	Eğitim Psikolojisi	3	0	3
EGT191	1590	Eğitim Bilimine Giriş	3	0	3						
TOPL.	-	-	19	4	21				18	2	19

DERS KODU	OPT KOD	DERS ADI-GÜZ DÖNEMİ	T	U	K	DERSİN KODU	OPT KOD	DERS ADI-BAHAR DÖNEMİ	T	U	K
İDK211	2510	Hız..Muhammed'in Hadislerive Öğretileri	2	0	2	İDK212	2010	Tefsir	2	0	2
İDK213	2520	Arapça III	1	2	2	IDK214	2030	Din Sosyolojisi	2	0	2
İDK215	2530	Kur'an Ok. Bilgi ve Bec. II	1	2	2	IDK216	2040	İslam'da Sanat ve Estetik	2	0	2
IDK217	2540	Din Psikolojisi	2	0	2	İDK218	2050	Arapça IV.	1	2	2
ENF203	2560	Bilgisayar I	1	2	2	İDK220	2060	İslami Türk Edebiyatı	2	0	2
IDK219	2570	Felsefeye Giriş	2	0	2	İDK222	2070	Türk Eğitim Tarihi	2	0	2
EGT291	2580	Öğretim İlke ve Yöntemleri	3	0	3	ENF204	2080	Bilgisayar II	1	2	2
		SEÇMELİ	2	0	2	EĞT292	2090	Öğretim Tek.ve Materyal Tas.	2	2	3
		SEÇMELİ	2	0	2			SEÇMELİ	2	0	2
TOP	-	-	16	6	19	TOP	-	-	16	6	19

DERS KODU	OPT KOD	DERS ADI- GÜZ DÖNEMİ	T	U	K	DERS KODU	OPT KOD	DERS ADI- BAHAR DÖNEMİ	T	U	K
İDK311	3510	Ahlak Felsefesi	2	0	2	İDK312	3010	Din Felsefesi	2	0	2
İDK213	3520	Kur'an Ok. Bilgi ve Bec. II	1	2	2	İDK314	3020	Yaşayan Dünya Dinleri	2	0	2
İDK315	3530	Kelam	2	0	2	İDK316	3030	Dini Musiki	2	0	2
IDK317	3540	Medya ve İletişim	2	0	2	İDK318	3040	Topluma Hizmet Uygulamaları	1	2	2
EĞT391	3550	Ölçme ve Değerlendirme	3	0	3	İDK320	3050	Mezhepler Tarihi	2	0	2
EĞT393	3560	Sınıf Yönetimi	2	0	2	İDK322	3060	Ahlak ve Değerler Eğitimi	2	0	2
-	-	SEÇMELİ	2	0	2	EGT384	3080	Özel Öğretim Yöntemleri I	2	2	3
-	-	SEÇMELİ	2	0	2	-	-	SEÇMELİ	2	0	2
TOPL.	-	-	16	2	17	TOPL.	-	-	15	4	17

DERS KODU	OPT KOD	DERS ADI- GÜZ DÖNEMİ	T	U	K	DERS KODU	OPT KOD	DERS ADI - BAHAH DÖNEMİ	T	U	K
İDK411	4510	Din Eğitimi	2	0	0	İDK412	4010	Kuran'da Ana Temalar	2	0	
İDK413	4520	Özel Öğretim Yöntemleri II	2	2	3	İDK414	4020	Kültürlerarası Din Öğretimi	2	0	
İDK415	4530	Bilimsel Araştırma Yöntem	2	0	2	İDK416	4030	Osmanlı Türkçesi	2	0	
EGT497	4540	Rehberlik	3	0	3	EGT494	4040	Öğretmenlik Uygulaması	2	6	
İDK417	4560	Özel Eğitim	2	0	0	EGT492	4050	T.Eğitim Sis. ve Okul Yönetimi	2	0	
EGT491	4570	Okul Deneyimi	1	4	3	-	-	SEÇMELİ	2	0	
-	-	SEÇMELİ	2	0	2	-	-	SEÇMELİ	2	0	
TOPL.	-	-	14	6	17	TOPL.			14	6	7

ÖZGEÇMİŞ**Adı Soyadı:** Rahime KAVAK**Doğum Tarihi:** 03.07.1984**Yabancı Dil:** İngilizce, Arapça.**Öğrenim Durumu:**

Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	İlahiyat	Fırat Üniversitesi	2009
Yüksek Lisans	İlahiyat	Fırat Üniversitesi	2012

Görevler:

Görev Unvanı	Görev Yeri	Yıl
Araştırma Görevlisi	Fırat Üniversitesi	2009

Yayınlar:

Şuayip Özdemir-Rahime Kavak, “Öğretici Görüşlerine Göre Yaz Kur’an Kursları (Elazığ Örneği)”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C. 4, Sayı: 18, 298-315, 2011.

Tel: 0424-2370000-4846**E-mail:** rahime.kavak@hotmail.com